

Delavska enotnost

Glasilno Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Ljubljana, 27. februarja 1997 ☆ številka 7 ☆ letnik 56

POGAJANJA BODO BOLJ KOORDINIRANA!

Za sindikate je kolektivna pogodba tako pomembna kot za državo ustava. Brez kolektivnih pogodb niso možna pogajanja ne z oblastjo ne z delodajalci, brez kolektivnih pogodb ni osnovnega instrumenta, s katerim bi lahko sindikati zavarovali najnižji prag gnotne, socialne in pravne varnosti delavcev.

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo se tega, ko so lani septembra delodajalci odpovedali splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, zavedali. Da bi ohranili sistem kolektivnih pogodb in z njimi določenih pravic delavcev, smo se znali v odločilnem trenutku organizirati in delodajalcem odločno reči

ne. Z opozorilno stavko, v katero smo vložili veliko truda in tudi sredstev, smo dosegli, da splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo velja tudi v tem letu. Dosegli smo tudi, da pogajanja temeljijo na njenih določbah.

Že v prvih dveh mesecih pogajanj ugotavljamo, da pogajalska skupina delojemalcev ne bo imela lahkega dela. Sindikalni pogajalci so pod hudim pritiskom delodajalcev, ki želijo zmanjšati socialno in pravno varnost delavcev, sindikate izločiti iz podjetij ter bistveno spremeniti plačni sistem in politiko, seveda na nižjo raven.

Prenova splošne in panožnih kolektivnih pogodb bo zahtevala na eni strani ogromno strokovnega dela v sindikatih, na drugi strani pa veliko zaupanje v pogajalsko skupino. Brez tega dvojega je lahko projekt prenove splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo in panožnih kolektivnih pogodb ogrožen.

Vodstvo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije se je tega zavedalo. Da bi vzpostavilo sodelovanje med sindikati dejavnosti in pogajalsko skupino za prenovo splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, je predlagalo oblikovanje širše pogajalske skupine Zveze in sindikatov dejavnosti. Ta skupina, ki naj bi bila strokovna in operativna, mora biti v pomoč pogajalcem Zveze svobodnih sindikatov Slovenije z delodajalci pri oblikovanju pogajalskih izhodišč, predvsem pa bi morala biti sproti informirana o rezultatih pogajanj.

Pri tem se člani pogajalske skupne sindikatov dejavnosti zavedamo, da je potrebno strategijo in taktiko pogajanja ter pogajalska izhodišča v času pogajanja zavarovati pred možnim prenašanjem v širšo javnost in nasprotno interesno stran.

Sindikati dejavnosti smo izjemno zainteresirani, da se ob prenovi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo vanjo vgradijo določbe, ki bodo utrdile kolektivne pogodbe dejavnosti, tudi na račun splošne in podjetniških kolektivnih pogodb. Zato je razumljivo, da želimo pri nastajanju predloga spremenjene in dopolnjene splošne kolektivne pogodbe aktivno sodelovati.

Na zadnji seji pogajalske skupine smo se člani in hkrati predstavniki sindikatov dejavnosti dogovorili za učinkovitejši način dela. V delu pogajalske skupine za spremembe in dopolnitve splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo bo **Sandi Bartol** prevzel koordinacijo med neposrednima pogajalcema Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in pogajalsko skupino.

Dogovorili smo se, da bo **Gregor Miklič** do naslednje seje skupine pripravil poročilo o dosedanjih pogajanjih, člani pogajalske skupine pa bomo pripravili izhodišča za možne spremembe in dopolnitve splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo od 26. do 34. člana.

Sandi Bartol

ČZP ENOTNOST V STEČAJU

Okrožno sodišče v Ljubljani je 24. februarja za ČZP Enotnost začelo stečajni postopek. Za stečajnega upravitelja je imenovalo **Braneta Goršeta**, odvetnika iz Ljubljane.

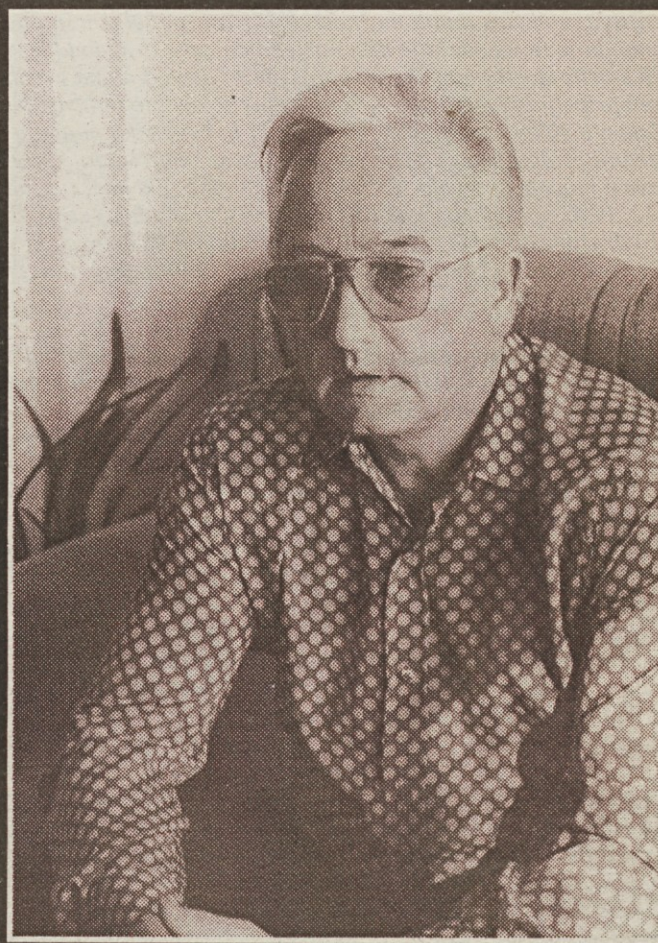
Sodišče poziva dolžnike, naj poravnajo dolgove stečajni masi. Upniki pa naj svoje terjatve prijavijo v dveh mesecih od dneva, ko bo stečaj objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije. Narok za preizkus terjatev bo 11. junija.

Zaradi morebitnih nesporazumov še enkrat objavljamo, da je izdajanje časopisa Delavska enotnost v začetku letošnjega leta prevzel Svet ZSSS. Novinarji in drugi delavci v uredništvu pa pri novem izdajatelju za zdaj delamo po pogodbi.

F. K.

Janez Černač, gozdarski strokovnjak iz Kočevja, je za pobudo o predhodnem zakonodajnem referendumu, s katerim bi naše gozdove zavarovali pred tujimi veleposestniki, že zbral 1000 podpisov. Zbiranje 40.000 podpisov, ki bi državni zbor moralno zavezali k spremembi zakona o denacionalizaciji, bo vodil poseben odbor, ki bo imel sedež na ZSSS.

Več na strani 3

sindikalni
ZAUPNIK

Zlatarji na robu obupa

Kocka še ni padla

– o usodi Roga bodo odločili v ponedeljek

Ena sama žalost,

v celjski regiji je ogroženih 4000 delovnih mest

Protest proti prodaji Nožev

Slovenske železarne so že šest let podržavljene. Čeprav so organizirane v enoten državni koncern, nasprotja in tudi konkurenca med bivšimi samostojnimi podjetji z Jesenic, Raven in Štor ni prenehala. Največji kamen spotike je družba Metal, v katero so združeni ravenski in štorski metalurški obrati. Aktiviste Skei ravenske lokacije razburja tudi načrtovana prodaja Nožev, ene redkih ravenskih družb, ki poslujejo pozitivno.

Predsedniku vlade Janezu Drnovšku so poslali pisni protest. Prodaji te družbe nasprotujejo, ker še nimamo zakona o lastninjenju državnega premoženja. Prodaja ni skladna z namerami zakona o privatizaciji državne lastine, saj bo zaposlenim preprečila udeležbo pri lastinjenju. Dodajajo, da je prodaja v nasprotju s strategijo razvoja železarn, do katere se vlada še ni opredelila. Drnovšku predlagajo, naj se o prodaji Nožev odločijo sestrške in druge družbe z ravenske lokacije.

Odgovorni aktivisti Skei družb z ravenske lokacije menijo, da država ne bi smela prodajati uspešnih železarskih družb, ampak le tiste, ki niso v poslovni funkciji.

F. K.

Več o problemih Slovenskih železarn na strani 4

Piše: Srečko Čater, predsednik Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Upam na boljše čase v kmetijstvu

V nasprotju z nekaterimi našimi kolegi smo v kmetijstvu že na začetku volilne kampanje potegnili črto pod dogajanje v minulem mandatnem obdobju. Ugotovili smo, da so se naša pričakovanja, ki so bila smela, vendar ne neizvedljiva, uresničila v vseh tistih segmentih, kjer smo imeli dovolj argumentov, moči in pripravljenosti. Padli pa smo povsod tam, kjer je politika argumentom, znanju in stroki podstavila nogo.

Bilo bi zelo krivično, če bi vlado, ki odhaja in ki je v preteklih letih izvajala strategijo razvoja kmetijstva, v okviru danih možnosti kritizirali podolgem in počez. Z vso odgovornostjo lahko trdimo, da je ta vlada, ki je bila naslednica neke druge vlade, v teh nenormalnih tranzicijskih časih storila dosti manj škode, kot pa je to uspela njena predhodnica, ki je z nedomišljenimi zakoni pripeljala kmetijstvo in živilsko predelovalno industrijo na sam rob propada.

Zakon o skladu kmetijskih zemljišč, ki je kmetijska podjetja oropal vsega s petdesetletnimi odrekami pridobljenega premoženja, je nedvomno kraja, ki bo morala po vzpostavitvi pravne države ponovno v presojo. Ta zakon je skupaj z zakonom o denacionalizaciji od 23. 2. 1992 do 31. 12. 1996, spravil na cesto 8575 delavcev v naši dejavnosti. To pa pomeni, da je vsaj še enkrat toliko družin ostalo brez sredstev za preživljanje. Ti delavci, ki so dvajset, trideset in več let galrali v vseh vremenskih razmerah, so do leta 1990 zagotavljali 84-odstotno samooskrbo s hrano v državi Sloveniji.

To so bili nenazadnje delavci, ki so 3 odstotke od BOD dajali za nepovratna sredstva za oskrbo s hrano in razvoj kmetijstva. Teh sredstev se je nabralo bistveno več, kot jih je imel kdaj koli na razpolago odhajajoči minister dr. Osterc.

Politika in ne delo kmetijskega ministra je vzrok za krivice, ki smo jih v zvezi sindikatov s pomočjo ministrstva za delo reševali, kakor se je pač dalo. S pomočjo Rine Klinar, ki je upoštevala dogovor o sistemskih presežkih, smo uspešno rešili 287 primerov. Ko je prišel minister Rop, je bila zadeva bistveno težja in uspehi le še posamični.

Medtem ko se je po vsej državi vpilo, ko je šlo za propad industrijskih gigantov, kot so bili TAM, EMO, LITOSTROJ, so nam kmetijska podjetja usihala tiho in neopazno z znatno pomočjo neodločnih liberalov. Razlika je bila v tem, da je v prvem primeru šlo za koncentrirano delovno silo, kmetijska podjetja pa so zaposlovala v glavnem do 100 delavcev, ki so postopoma izgubili svoja delovna mesta. Ta delovna mesta so bila po pravilu dokaj oddaljena od Ljubljane in je vladajoči koaliciji s pomočjo medijske blokade uspelo to sramoto ohraniti v temi. Zadnji poizkus revizije lastniške zakonodaje, ki bi ohranil več kot 30.000 delovnih mest, je spodletel, ker je dr. Drnovšek sklenil v korist svoje stranke pogodbo s prvako SKD, in so parlamentarci LDS vkljub javnim obljubam zabili predlagalcem sprememb nož v hrbet.

Minister in sekretarka za prehrano sta prispevala pomemben delež k temu, da je bil zaustavljen razpad predvsem tistega dela prehranske industrije, ki ga bodo kmetije še kako potrebovali, to je mesnopredelovalne industrije. Žal pa so vsi naporji za rešitev našega paradnega konja, Mesne industrije Pomurke, propadli. Politični interes za likvidacijo je bil močnejši od strokovnih argumentov za ohranitev tistega, kar nas je bistveno ločevalo od držav bivšega vzhodnega bloka, kjer so tuji pokupili in pozaprli večino predelovalne industrije. Poleg Pomurke smo izgubili še nekaj manjših mesnopredelovalnih obratov. V predelovalni industriji smo tako v preteklih štirih letih izgubili nekaj manj kot 3000 delovnih mest.

Na kmetijskem področju je strokovno zelo močna ekipa pod vodstvom dr. Jožeta Osterca začela izvajati program prilagajanja na vstop v Evropo.

Po podatkih, ki jih imamo na voljo, ni nobena druga dejavnost izdelala tako vseobsegajoče študije, kot jo je dr. Emil Erjavac predstavil vsem, ki se v naši državi ukvarjajo s kmetijstvom. Veliko je bilo narejenega tudi na področju svetovalne službe, ki bo ne glede na to, da bo verjetno pod novim ministrom ustanovljena kmetijsko-gozdarska zbornica, nosila glavno breme izobraževanja in svetovanja za čimmanj boleč prehod v Evropo.

Ministru, ki začasno odhaja, se moramo zahvaliti za strokoven, korekten in nepolitičen pristop k reševanju sistemskih presežkov in ohranjanju delovnih mest v predelovalni industriji. Zavedamo se, da mu omejena finančna sredstva niso dovoljevala storiti kaj več, kot je bilo storjeno. Usklajevanje zelenega z možnim so določili agresivnejši ministri drugih resorjev. Če primerjamo, kaj je bilo za razpoložljiv denar storjeno, moramo ugotoviti, da je bilo delo našega ministrstva uspešno. Uspeh pa bi bil ševeda dosti večji, če bi si dr. Osterc uspel zagotoviti sredstva, ki bi glede na pomembnost temu resorju pripadala.

Ravno tu, kjer je strokovno uspešen, vendar premalo napadalen minister imel premalo podpore v vladi, pa pričakujemo uspeh novega ministra, sindikalnega kolega Cirila Smrkolja. Nasledil je strokovno izredno sposobno ekipo, ki bo podprta z dodatnimi sredstvi lahko tudi uspešna.

Imamo strategijo, ki potrebuje samo finančno podporo. Imamo kader in voljo, ki nas lahko še pred letom 2000 spravi v položaj, ko vstop v EGS ne bi bil agrarna katastrofa. Uspeli smo ubraniti pomemben del predelovalne industrije, ki je temelj za spopad z Evropo. Ali jo bomo uspeli dvigniti na ustrežno raven, pa je odvisno od tega, ali bo novi minister uspel prepričati predsednika vlade, da kmetijstvo ni folklor, marveč resna gospodarska panoga, ki v sodobni državi s takšnimi naravnimi resursi, kot jih imamo mi, potrebuje znatnejšo podporo, kot ji jo je država dajala do sedaj.

Ker poznam bojevitost donedavnega sindikalnega kolega Cirila Smrkolja, računam tudi, da ga bodo podprli številni kmetijski strokovnjaki v njegovi stranki, ki so v parlamentu. Upam na boljše čase v kmetijstvu. Prvak SLS z najožjimi sodelavci ima torej priložnost, da z dejanji pokaže, kako resno je mislil v predvolilnih nastopih, ko je slovenskemu kmetu in delavcu obljubljal, da bo lahko živel od svojega dela. Kvaliteta podpore kmetijskemu ministru bo zagotovo prvi preizkusni kamen za podpredsednika vlade Marjana Podobnika. Na tem področju se bo zelo hitro videlo, ali govori in dela isto ali pa tako kot njegov šef eno govori, dela pa drugo.

Sindikati kmetijstva in živilske industrije si bo prizadeval za tvorno in uspešno sodelovanje pri ohranjanju delovnih mest in za dosledno izvajanje kolektivne pogodbe, ki bo v veliki meri odvisna od pogojev gospodarjenja. Od države bomo zahtevali predvsem razbremenjevanje tistega dela dejavnosti, ki tudi v razvitem svetu ne prenese obremenitev, ki jih plačujemo pri nas.

Na oltar političnih nasprotij smo od leta 1991 po nepotrebnem žrtvovali več kot 11.000 delovnih mest. Ta trend smo uspeli v drugem polletju 1996 bistveno upočasniti, čeprav nam v kmetijski primarni proizvodnji grozijo nova odpuščanja. Od novega ministra pričakujemo, da bo preprečil nadaljnji osip v tej pomembni panogi.

NAROČILNICA

Naročamo izvod(ov) Delavske enotnosti. Časopis pošiljajte na naslov:

Plačnik teh izvodov je:

Naročnino bomo plačevali vsake tri mesece.
Posamezna številka stane 150 tolarjev.

Za naročnika:

Financiranje svobodnih sindikatov

ČUTIM, DA SMO BLIZU REŠITVE

1.

Precej lažje je odgovoriti, zakaj še ni sprejet pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju, čeprav se tudi teh odgovorov ne da stresti iz rokava. Imajo svoj zato in svoj zakaj. Veliko težje bi bilo odgovoriti, zakaj vsiljenega pravilnika nihče ne spoštuje oziroma si ga razlaga kakor mu ustreza. Preprosto, bilo je toliko različnih interesov in številnih bregov, da jih ni bilo moč spraviti na skupni imenovalc. Tudi na sam dvig članarine z 0,6 na en odstotek, torej na njeno povišanje za 0,4 odstotka, so bili različni pogledi in s tem seveda tudi težave, ki jih ne gre podcenjevati. Včasih je potrebno preprosto pustiti času čas. Nekateri stvari morajo preprosto dozoreti. Odnos posameznih sindikalnih funkcionarjev me je, kljub razumevanju in spoštovanju problematike, le nekoliko preseñtel. Njihovo stališče: ne izgubiti tistega, kar že imate oziroma imamo – v mislih so imeli članstvo in članarino – ni ravno hrabro in perspektivno. Postaviti se na stališče: najprej bodite gotovi, kaj boste pridobili in kaj izgubili, ne more dati rezultata. Branili so se s preprosto logiko, najprej dobro spoznaj naslednji korak, šele tedaj zapusti stopnico, na kateri stojiš. Toda tedaj tiste stopnice sploh ne bo zapustil, kajti naslednjega koraka ne moreš spoznati, če ga ne narediš. To je podobno kot, če ti kdo reče, zdaj me pa najprej nauči plavati, šele potem bom šel v vodo. Toda ali se sploh da naučiti plavati, ne da bi šli v vodo? Tako je pač v življenju: vselej zapuščaš znano in greš v neznano. Tako je tudi s članarino. Zapuščamo znano, ki je tako, kakršno je, in gremo v neznano, ki pa mora biti zagotovo boljše od tega, kar sedaj je.

2.

Danes imajo sindikati veliko pozitivnih izkušenj; veliko pozitivnih izkušenj imajo tudi sindikalni funkcionarji, ki so prešli na enodstotno sindikalno članarino. Veliko truda so vložili v ta projekt. Ti zgledi bi morali vleči in so vredni spoštovanja. In na srečo sindikatov in članstva je prešlo na obračunavanje enodstotne članarine veliko sindikatov dejavnosti. Posamezni pa bodo to storili v nekakšnem prehodu, korak za korakom. Tudi to je dobro, veliko bolje kot nič. Projekt višine članarine zahteva

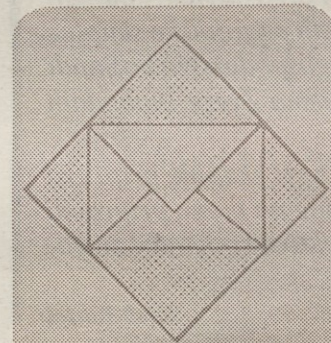
in je zahteval velik vložek dela sindikalnih funkcionarjev. In jasen odgovor in ponudbo, kaj za ta dvig dobi član sindikata. Tu se članstvo obnaša zelo pragmatično. Za sistem dajdam gre. O tem, kaj več ponuditi članu za ta dvig, smo v časniku Delavska enotnost že govorili, pa vendarle bi nekaj ponovil: zagotoviti moramo, na vseh ravneh, več stroke in znanja; boljše informiranost članstva, organov in organizacij; več izobraževanja sindikalnih kadrov; oblikovati različne sklade; še nadalje zagotavljati brezplačno pravno pomoč; ohraniti organizacijsko mrežo; poiskati najugodnejšo kombinacijo zdravstvenega in nezgodnega zavarovanja za naše člane in še se da naštevati. Z vodstvi sindikatov dejavnosti smo se v tem času dogovorili o nekaterih možnih skupnih načelih za oblikovanje akta, ki bi urejal financiranje Zveze in območnih organizacij. Nekako čutim, da smo blizu rešitvi. No, ta občutek sem imel že včasih prej, pa ni uspelo. So pa ta načela veliko boljše kot prejšnja, saj puščajo vso svobodo sindikatov dejavnosti, da vprašanja članarine urejajo s svojimi pravilniki, le financiranje Zveze in območnih organizacij s skupnim aktom ter enako obvezo za nezgodno zavarovanje. To je sicer zelo preprosto povedano, v življenju pa je nekoliko bolj zapleteno. Vendar v načelih bi se lahko izšlo.

Navaditi se moramo, tako kot to velja za sindikate v Evropi, da ko je sistem financiranja dogovorjen, njegovo spoštovanje ne more in ne sme biti odvisno od tega, ali sindikalni funkcionar vstane z levo ali desno nogo, ampak je to avtomatizem, ki deluje brez nog. Preprosto deluje. To je eden od pogojev delovanja organizacije. Če tega ni, so zasenčeni še preprosti človeški odnosi; kje je tu potem solidarnost, ki je lastna sindikatov!

Projekt dviga članarine in na drugi strani koristi od tega ter nov način financiranja Zveze in območnih organizacij bodo zahtevali še natančnejšo evidenco članstva oziroma plačevanja članarine. Ta bo dokaz, da lahko uporabiš pravice, ki ti gredo. In prav je tako. Skratka, prednosti, zakaj se splašati biti član sindikatov, ki so povezani v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, se bodo še močnejše izrazile.

Noben poskus ni popolnoma neuspešen – vedno ga lahko uporabimo kot negativni primer.

Rajko Lesjak

Obvestilo bralcem in sodelavcem

Prosimo Vas, da vso pošto, naslovljeno na Delavska enotnost, pošiljate na njen novi naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, poštni predal 97.

Uredništvo

Zveza dobila pooblastilo za sklepanje krovne pogodbe

Ker sva tako predsednik SINLES-a kot jaz sodelovala na delovnem razgovoru predsednika ZSSS s predsedniki in sekretarji sindikatov dejavnosti, na katerem je bil govor tudi o sodelovanju sindikatov pri sklepanju krovnih pogodb za prostovoljno zdravstveno zavarovanje od 1. 1. 1998 naprej, želim člane Sinlesa obvestiti, da sindikati dejavnosti v ZSSS nismo dali nikakršnega pooblastila ZSSS za podpis krovne pogodbe z nobeno zavarovalnico, kot je v svojem članku v DE z dne 20. 2. 1997 zapisala kolegica Lučka Böhm.

Res pa je, da smo glede na interes zavarovalnic za sklenitev omenjenih pogodb imeno-

vali posebno skupino za pogajanja, vse zavarovalnice pa pozvali, naj nam v desetih dneh pošljejo svoje ponudbe. Šele potem se bomo odločili, kdo bo s kom in pod kakšnimi pogoji pogodbe podpisoval.

Pojasnil pa bi rad tudi govorice, da smo lesarji izgubili tožbo zaradi odpovedi kolektivne pogodbe.

Sindikati Sinles je decembra lani sprožil kolektivni spor pred delovnim in socialnim sodiščem zaradi odpovedi panožne kolektivne pogodbe. Istočasno smo vložili zahtevek začasno odredbo, s katero smo želeli podaljšati veljavnost KP za lesarstvo tudi v letu 1997.

Zahtevek začasno odredbo je sodišče zavrnilo, ker je bilo takrat jasno, da bodo pogodbe dejavnosti podaljšane z aneksih kolektivnim pogodbam. (Aneks h KP za lesarstvo je bil podpisan 30. 1. 1996.)

Torej je bil zavrnjen le zahtevek začasno odredbo, odločitev v zvezi s kolektivnim sporom pa sodišče še ni sporočilo.

Govorice o tem, da smo lesarji izgubili spor pred sodiščem, so torej popolnoma neutemeljene.

Marjan Ferčec, sekretar sindikata lesarstva Slovenije

Pred predhodnim zakonodajnim referendumom o spremembah zakona o denacionalizaciji

Z NAŠIMI GOZDOVI NE SMEJO ZAGOSPODARITI TUJCI!

Po objavi pobude za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o zavarovanju naših gozdov je Janez Černač prejel veliko večinoma zelo pozitivnih odmevov. Podpirajo ga zlasti zato, ker sem je družbeno koristne akcije lotil brez povezave in podpore političnih strank. Državnemu zboru je najprej predložil 800 podpisov podpore, kasneje pa še 200. Po posvetu s predsednikom državnega zbora Janezom Podobnikom in službami državnega zbora se je odločil, da bo svoj zakonodajni predlog navezal na zakon, ki ga je v državnozbornem postopku že vložil Igor Bavčar. Zdaj se ukvarja zlasti s preciziranjem referendumskih vprašanj, saj se mora izogniti nevarnosti, da bi zaradi pravnih formalnosti zbiranje podpisov končalo v košu. Zasebni in javni interes sta vedno navzkrižna, pravi Černač. Vendar je za gozdove boljše, da so javni. Sicer bi tudi nabiranje malin morali spet plačevati, omejeni bi bili tudi sprehodi v naravo.

Po končani vojni so se ti nesrečniki raztepli po svetu. Prav zaradi takšne zgodovine je na Kočevskem bilo 80 odstotkov površin v družbeni lasti. Velik del gozdov in drugih zemljišč so imeli v posesti Auerspergi in drugi tujci. Če bi gozdove in zemljišča vračali tudi veleposestnikom, bi kar osem desetlin vsega ozemlja lahko prešlo v tuje roke. Černač dodaja, da je agrarno reformo izvedla že prva Jugoslavija. Zdaj pa potomci bivših veleposestnikov zahtevajo tudi vrnitev tistega, kar jim je bilo

Če bodo takšni gozdovi last tujcev, bodo za nas zaprti

Janez Černač je bil do upokojitve gozdar, tudi direktor kočevskega gozdnega gospodarstva. O skrbi za ohranitev gozdov govori torej na podlagi znanja in dolgoletnih izkušenj in ne zaradi političnih potreb. Z organizacijami in posamezniki, ki so njegovo pobudo že podprli, se je dogovoril za oblikovanje koordinacijskega odbora. Ta odbor je potreben že zaradi tega, ker vsega dela sam ne bo zmož. V tem odboru, ki naj bi pomagal zbrati 40.000 podpisov, prevladujejo predstavniki nevladnih organizacij.

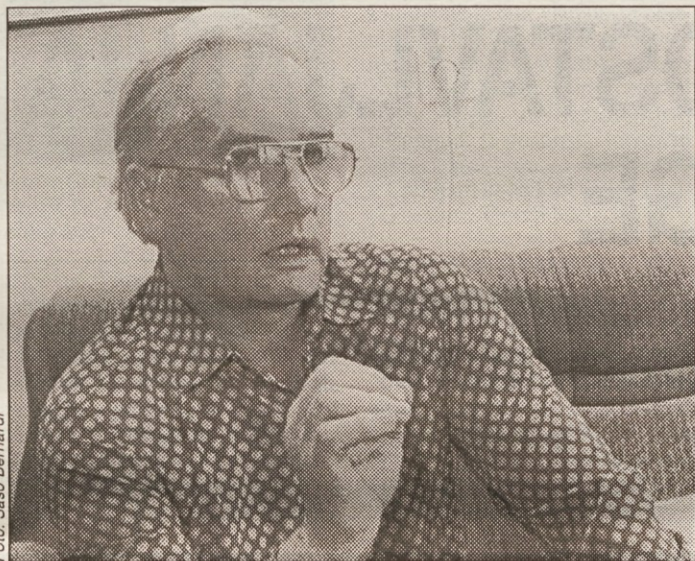

Foto: Sašo Bernardi

Mag. Janez Černač, pobudnik referenduma o zavarovanju gozdov, ki jih po denacionalizacijskem zakonu zahtevajo bivši veleposestniki

Podpise v podporo zavarovanju naših gozdov je Černač začel zbirati s pomočjo sorodnikov in prijateljev. Že v nekaj dneh je zbral potrebnih 312 podpisov, v desetih dneh pa jih je imel že 800. Ljudje so mu podpise pošiljali tudi po pošti. S tem je opravljen prvi fazni korak za zakonodajni referendum. Na pogovoru pri predsedniku državnega zbora je izvedel, da bo s pobudo lažje uspel, če bo vezana na že vloženi zakon o spremembah denacionalizacijskega zakona. Gre za spremembe in dopolnitve tega zakona, ki jih je vložil Igor Bavčar.

Černač pravi, da so ga udeleženci pogovora pri Janezu Podobniku opozorili, da mora referendumska vprašanja dobro premisliti, saj se v njih skrivajo številne pasti. Vprašanja morajo biti takšna, da o njih ne bo mogoče sprožiti uspešnega ustavnega spora. Odločitev ustavnega sodišča, ki je moratorij za vračanje gozdov cerkvi in veleposestnikom nedavno razveljavilo, je bila po Černačevem mnenju izrazito politična. Tudi sicer je to sodišče sestavljeno tako, da je že pred njegovo odločbo mogoče predvideti, kako se bo odločilo.

In kakšna naj bi bila vprašanja?

Omejitev vračanja veleposesti nad 200 hektarov bo verjetno razdeljena v tri kategorije. Pomemben ne bo le obseg veleposesti, ampak tudi njen izvor. Fevdalne veleposesti bodo ločene od drugih, tudi cerkvenih. Černač meni, da zakon ne sme omejiti vračanja gozdov nobenemu domačemu kmetu, v naši državi naj bi jih namreč nekaj imelo pravico do vračanja več kot 200 hektarov. Posebej bodo opredelili tudi cerkveno posest. Po Černačevem mnenju, naj bi gozdove cerkvi vračali le toliko, da bi lahko skrbela za vzdrževanje svojih kulturnih spomenikov in zadovoljevanje nekaterih drugih potreb.

Čeprav so referendumska vprašanja pravno izjemno zaple-

tena, Černač ni iskal pomoči pri nobenem oblastnem organu.

O številu denacionalizacijskih zahtevkov se Černač ni hotel pogovarjati. Pravi, da so podatki znani, objavljeni so bili tudi v nekaterih časopisih. Zanj je bistven le njihov skupni obseg. Če bi gozdove vrnili tudi vsem bivšim veleposestnikom, bi v naši državi bilo le 20 odstotkov gozdov v javni lasti. Povprečje v Evropi je 40 odstotkov ali dvakrat več.

V naravnih parkih naj bi bilo 20 odstotkov gozdov

Velik del gozdov, ki jih bivši veleposestniki zahtevajo nazaj, je predviden za naravne parke. Če bodo ti gozdovi prešli v posest zasebnikov, naravnih parkov ne bomo imeli. Ne samo zaradi sebe, gozdove v javni lasti moramo zavarovati tudi zaradi svojih naslednikov, je prepričan Černač.

odvzeto že pred socialistično revolucijo. Radi bi tudi tisto, kar jim je država že plačala.

če bo roški pragozd javen, bo pripadal Ljubljancanom, Koprčanom, Kočevarjem in vsem drugim. Vsi bomo v njem doma, nihče ne bo zapiral poti in postavjal opozorilnih lastniških tabel, ki jih lahko vidite za Karavankami, kjer gospodarjo tudi nekateri grofje, ki se hočejo polastiti še naših gozdov. Kot so nekateri že razglasili, so za naše gozdove pripravljene plačati tudi najboljše odvetnike. Grof Thurn je povedal, da ni kriv, da smo sprejeli neumen zakon. Če ga ne bi izkoristil, bi bil neumen on.

Černač je prepričan, da bo javno mnenje, ki ga bodo ustvarile priprave na referendum, državni zbor primoralo k popravku zakona o denacionalizaciji. O razlogih za tako sporen zakon o denacionalizaciji pa ljudje razmišljajo zlasti takole:

“Takšen zakon o denacionalizaciji smo sprejeli, ker so zaradi težkega položaja ob osamosvajanju naši takratni politiki pristajali tudi na razporeditve naše zemlje, ‘kšeftali’ so tudi z gozdovi. Veliko denarja je bilo na mizi tudi pri pogovorih o vstopu v Evropo. Za tako neumen zakon ni druge razlage, saj česa takšnega ni sprejela nobena država.”

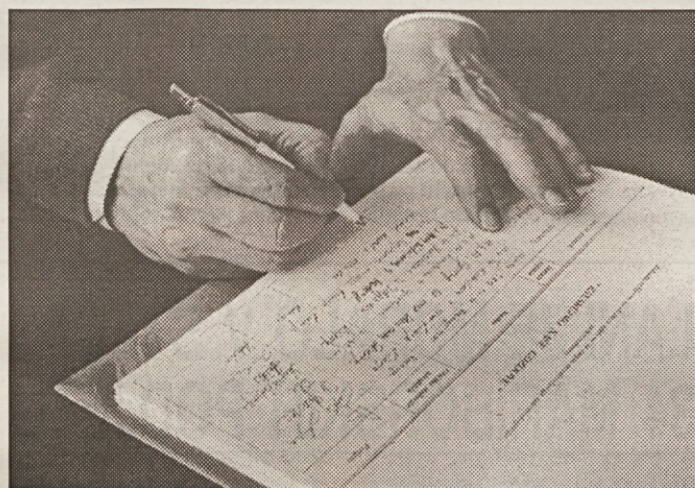
Varovanje gozdov v javni ali državni lasti podpirajo številni ugledni Slovenci. Med njimi je tudi prof. Stojan Pretnar, ki opozarja na nevarnosti nove germanizacije. Pri nastajanju fevdalnih odnosov je germanizacija pri nas že potekala. Černač dodaja, da bi z vrnitvijo

20 odstotkov gozdov tujcem naredili večjo napako, kot če bi sosednjim državam prepustili tolikšen del ozemlja. Problem je tudi teritorialna razporeditev bivših veleposesti. Če jih bi vrnili, bi izgubili dele Julijcev, Karavank, Pohorja in nekaj predelov ob meji s Hrvaško. Slovenija bi bila zaradi tega preluknjana tudi z notranje strani.

Bojazni, da bodo javni gozdovi Kočevsko vrnili v čase

zaprtih območij, kot sta bili Kočevska Reka in Gotenica, pa je po Černačevem mnenju povsem odveč. Resnica je le, da bodo javni gozdovi odprti za vse. Le pri zasebnem gozdu se že na meji začno prepovedi in omejitve. Če je zasebna lastnina dobra za trgovine, gostilne in tudi za tovarne, pa pri gozdovih skoraj vse države dajejo prednost javnim interesom.

Franček Kavčič

Najbolj smo ga ogreli, ko smo ga vprašali, kaj bi vračanje gozdov veleposestnikom pomenilo za njegovo Kočevsko. “Kočevsko območje se loči od drugih, ki je vplivala tudi na lastinske odnose. Lepa narava na tem območju je ohranjena tudi zaradi naravnih danosti, ki za razvoj kmetijstva niso ugodne. Zaradi odmaknjenosti od centrov so se ljudje s tega območja vseskozi odseljevali. Konec prejšnjega stoletja so množično odhajali v Ameriko, kamor so odhajali tudi v kriznih letih od 1933 do 1935. Najmočnejše odseljevanje pa je bilo med drugo svetovno vojno, ko so nemške oblasti Kočevske Nemce prepričale, da so se preselili v izpraznjeno Posavje.

Černač je prepričan, da je za ljudi najboljše, če gozdovi postanejo javna ali državna last. Le

Člani izvršnega odbora za pripravo referenduma o varovanju gozdov so: Marjan Ferčec, Božo Flajšman, Lado Pohar, Danica Simšič, Jože Šketa, Dušan Kumer, Branko Galjot, Mateja Šepić in Janez Černač. Za obveščanje bosta skrbela Mojca Skender in Simona Fajfar. Sedež izvršnega odbora je pri Sindikatu gozdarstva Slovenije, iz sestave ZSSS, Ljubljana, Dalmatinska 4. V odbor se je naknadno vključil še poslanec Zmago Jelincič, ki za referendumsko pobudo ni pridobil 30-tih poslancev.

BREZPOSELNOST V JANUARJU

V Sloveniji praviloma le delovna razmerja za določen čas

Na Republiškem zavodu za zaposlovanje je bilo ob koncu januarja 1997 prijavljenih 126.316 brezposelnih oseb in 1.601 zaposlenih, ki iščejo novo zaposlitev. Kot so predstavniki zavoda povedali na tiskovni konferenci ta teden, se je v januarju zaposlilo 4.481 oseb. Kar 75 odstotkov novih zaposlitev je zgolj za določen čas! Na novo prijavljenih brezposelnih oseb pa je bilo kar 7.736! Od teh je bilo 48 odstotkov takih, da jim je prenehalo delovno razmerje za določen čas!

Slovenskim iskalcem zaposlitve se ne piše dobro. Praviloma lahko računajo le na delovno razmerje za določen čas. To pa se pogosto spet konča na zavodu za zaposlovanje...

V januarju se je za v primerjavi z decembrom za 42 odstotkov povečalo število tistih, ki so se med brezposelnimi znašli kot trajni presežki.

Lučka Böhm

STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI ZA DECEMBER 1996:	V %
skupaj	14,4
moški	14,2
ženske	14,5

STRUKTURA BREZPOSELNIH	DELEŽ V %:
starejši nad 40 let	38,2
mlajši od 26 let	31,2
iskalci prve zaposlitve	18,7
trajni presežki	20,6
stečajniki	12,2
ženske brezposelni brez strokovne izobrazbe	47,6
DOLGOTRAJNO BREZPOSELNI (brezposelni več kot 1 leto)	V %
med vsemi brezposelnimi	54
- med starejšimi od 40 let	61,7
- med iskalcem prve zaposlitve	47,3
GIBANJE REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI V JANUARJU PO OBMOKNIH ENOTAH	V % GLEDE NA DECEMBER 1996:
OE Celje	+0,9
OE Kranj	+0,3
OE Ljubljana	+4,7
OE Maribor	+1,4
OE Murska Sobota	+1,7
OE Velenje	+0,3
OE Nova Gorica	-1,6
OE Novo mesto	-2,1
Oe Sevnica	-0,7
OE Koper	0

Skei Slovenskih železarn o gospodarjenju

Izršni odbor konference Skei Slovenskih železarn (SZ) se je prejšnji teden seznanil z rezultati poslovanja v lanskem letu in načrti za letošnje leto. Lanska izguba je zelo visoka, v letos pa bi železarne lahko poslovale veliko uspešnejše, če bodo seveda izpolnjeni številni pogoji. Če bo tečaj marke ostal na sedanji ravni, se tudi letos izgubi ne bo mogoče izogniti. Kot je povedal predsednik uprave Alojz Vrečko, je letošnji plan pripravljen optimistično, vendar ga bodo, če ga ne bodo mogli uresničiti, spremenili že po prvem trimesečju. Ker je kriza v jeklarski industriji v Evropi po Vrečkovem mnenju presežena, se tudi za naše jeklarje odpirajo večje možnosti. Slabi rezultati pa povzročajo tudi trenja med sindikalisti. O tem smo pred tremi tedni poročali v članku: Plus za Ravne je za Štore minus.

Vrečko je največ govoril o prodaji Nožev, ene od družb na lokaciji bivše Železarne Ravne. Kupnino za to družbo bodo vložili v Metala in druge družbe na tej lokaciji. Čeprav strateški program do leta 2005 prodaje Nožev ne predvideva, so se zanj odločili, ker se je tuji partner hotel pogajati še naprej in je ponudil dovolj visoko kupnino. Nemški IKS je pripravljen plačati 11.1 milijona mark ali trikrat toliko kot leta 1992. Naša stran je zahtevala, naj vsaj del lastništva ostane domačinom, vendar partner, ki hoče prodreti na newyorško borzo, na to ni hotel pristati. Če bi pogajanja z njim prekinili, bi iz partnerja ustvarili sovravnika. Kupec je proizvodnjo na Ravnah pripravljen razširiti, v ta kraj bo prenesel tudi del proizvodnje, ki je sedaj organizirana v Nemčiji. Realizacija Nožev se bo z 12 milijonov mark povečala na 15 milijonov. Za Slovenske železarne je dobro tudi to, da bodo železo za proizvodnjo kupovali pri nas. Pogajanja o načinu plačila kupnine še niso končana. Kupec računa, da bo del kupnine poravnal ob podpisu pogodbe, drugi del pa iz dobička. Nadzorni svet Slovenskih železarn zahteva plačilo v največ treh letih.

Za sindikat je pomembno, da novi lastnik ne bo zmanjšal števila delovnih mest, možne bodo le strukturne spremembe. Prodaja Nožev ni mogoča brez soglasja vlade, saj gre za državno premoženje. Gre za zelo resen izziv vladi, saj se bo morala odločiti, ali in koliko bo tujemu kapitalu odprla vrata.

Ker je Janko Dežman, sekretar Skei ravenske lokacije, podrobnosti o prodaji Nožev razkril v pogovoru za Večer, imajo Slovenske železarne težave s poslovnimi partnerji. Sklad za razvoj je zaradi tega prekinil dogovarjanje za pol milijona mark kredita. Predsednik nadzornega sveta Slovenskih žele-

MED POZIVI K POENOTENJU IN POSKUSI POSTAVLJANJA NA SVOJE NOGE

zarn Jože Hujs se je zaradi objave zelo "razkuril" in jo označil za kršitev 46. člena panožne kolektivne pogodbe. Ker naj bi Dežman razkril podatke, ki so poslovna tajnost, bo nadzorni svet prekinil izvajanje dogovora o načinu in pogojih za delo Skei SZ v tistem delu, ki se nanaša na sklepe in stališča nadzornega sveta. Če to besedilo, ki ga je po Hujsovem poblastilu Skei poslal Gorazd Tratnik, član uprave, prav razumemo, odklepi sklepov nadzornega sveta Skei ne bo več prejel.

Vrečko je omenil tudi rezultate poslovanja v Plamenu iz Kropce, ki da niso tako ugodni, kot jih je prikazoval bivši direktor Sašo Jevšnik. Črno sliko tega podjetja sta ugotovila novi direktor in neodvisna revizija.

Lansko leto ni bilo uspešno

Novi član uprave SZ Bojan Falež je dodal, da bodo poslovni rezultati za leto 1996 podlaga za planiranje v letošnjem letu. Čeprav rezultati še niso dokončni, je že jasno, da bo večina družb lansko poslovno leto zaključila z izgubo. Analiza zaključnega računa pa bo razkrila tudi vzroke slabega poslovanja. Zaradi negativnega rezul-

tata bodo družbe težko financirale letošnjo proizvodnjo, težave bodo zlasti pri nakupovanju reprodukcijskega materiala. Koncern SZ jim ne bo mogel pomagati, ker nima dodatnih virov denarja. Prodaja premoženja pa je po Faleževem mnenju smiselna le, če je v funkciji naložb v proizvodnjo.

Program poslovanja v letošnjem letu bodo predstavili tudi državnim organom, ki bodo morali odločiti o nadaljevanju in obsegu državne pomoči. Državni organi se bodo morali odločiti tudi o strategiji razvoja do leta 2005, ki jo je uprava SZ pripravila že pred več meseci.

Kot je povedal član uprave Vasilij Prešern, je poslovni rezultat SZ najbolj odvisen od poslovanja Acroni v Jesenic in Metala z Raven. Acroni so lani poslovali slabo, nanje odpade kar tretjina lanske izgube, ki naj bi po neuradnih podatkih znašala 60 milijonov mark. Tudi letošnji januar ni bil dober. Glavni problem te družbe je nedokončana naložba v "stekl" valjarno. Dobro pa je, da imajo naročila za vso proizvodnjo do konca letošnjega leta. Ker se je februarja poslovanje že izboljšalo, imajo Acroni po Prešernovem mnenju letos kar precej možnosti. Prešern bi prodal tudi Acrone, vendar le, če bi interesi zanje ponudili dovolj. To pa

je letna realizacija tega podjetja, torej 250 milijonov mark.

Nelegirani del programa Metala ni donosen, ne pokriva niti proizvodnih stroškov. Legirani program te družbe pa je donosen, del proizvodnje prodajo tudi v ZDA.

V predelovalnih družbah po Prešernovih besedah poteka čišče-

vi za uporabo mestnega zemljišča. Kobo projekt dokončno pripravljen, se bodo odločili tudi o prodaji poslovnih prostorov Tovila, na Gerbičevi ulici v Ljubljani, za katere že zbirajo ponudbe.

Vse probleme, povezane z združitvijo, bodo obravnavali zelo strpno. Ko bodo za združitev

Uprava SZ bo svoj predlog kolektivne pogodbe za koncern sindikatom predložila najkasneje do 17. marca. Sindikati bodo še pred tem imenovali svojo pogajalsko skupino. Zdi se, da bi nova kolektivna pogodba lahko temeljito izboljšala položaj zaposlenih v koncernu, za katere zdaj velja stara pogodba, ki so jo v nekaterih družbah in tudi lokacijah dopolnili z aneksi.

Kolektivna pogodba koncerna do 17. marca

Uprava SZ bo svoj predlog kolektivne pogodbe za koncern sindikatom predložila najkasneje do 17. marca. Sindikati bodo še pred tem imenovali svojo pogajalsko skupino. Zdi se, da bi nova kolektivna pogodba lahko temeljito izboljšala položaj zaposlenih v koncernu, za katere zdaj velja stara pogodba, ki so jo v nekaterih družbah in tudi lokacijah dopolnili z aneksi.

nje donosnih od nedonosnih programov. To naj bi potekalo tudi v Stoju in Jeklolivarni z Raven. V strategiji SZ do leta 2005, ki naj bi omogočila pol milijona ton jekla, so po Prešernovem mnenju upoštevane le naložbe v kvalitetnejšo in donosnejšo proizvodnjo.

Prodaja Nožev in Tovila je za vlado resen izziv

Sindikaliste je zanimala zlasti prodaja Nožev in Tovilovih proizvodnih prostorov. Dušan Posedi

Tovila s Plamenom pripravljene potrebne strokovne podlage, se bo uprava posvetovala s sindikatom, je dodal član uprave Gorazd Tratnik. Tudi s prodajo Tovila bo morala soglašati vlada.

O zapiranju Štor niso rekli še ničesar, če bo treba, pa...

Stojan Stojanovič, Skei štorske lokacije, je menil, da strategija Metala, ki ima sedeže na Ravnah, štorskemu delu ne zagota-

vlja preživetja. Prešern mu je odgovoril, da o zapiranju štorske lokacije še niso rekli ničesar. Do leta 2005 torej usoda te lokacije ni vprašljiva, pomembno je, da preživi letošnje leto. V štorske obrate bodo letos vložili pet milijonov mark. V prihodnjem mesecu bodo resni pogovori o tržnih možnostih štorskega programa. Če pa ta lokacija stroškov ne bo pokrivala, bo po Prešernovem mnenju treba kaj narediti. Vrečko je dodal, da je bil položaj v Štorah slab že ob njegovem prihodu v SZ. Po Pharovi analizi bi bilo treba v to lokacijo vložiti kar 50 milijonov mark. Omenil je tudi težave s trgov, saj za njihove izdelke povpraševanje ni tolikšno kot za jeseniške.

Delavce dražijo zlasti šefi

Janez Vilman, Skei Acroni, je vprašal, kdaj bodo dobili odgovore na vprašanja, ki so jih že postavili. Gre zlasti za 100 presežnih delavcev v Acronih. Menil je tudi, da so slabi rezultati tega podjetja posledica nerada v proizvodnji. K slabim rezultatom prispevajo tudi zamude plač. Vprašal je tudi, ali njihovega direktorja "žagajo".

Redno izplačevanje plač v posamezni družbi bo po Prešernovih besedah mogoče šele po izboljšanju njenih poslovnih rezultatov. Čeprav za pomoč družbam pri zagotavljanju reprodukcijskega materiala in izplačila plač uprava koncerna porabi kar 80 odstotkov razpoložljivega časa, čudeža ne more narediti.

Ker slabi rezultati posameznih družb in lokacij vplivajo tudi na medsebojne donose v Skei Slovenskih železarn, je za jeklarje dolgoročno najpomembnejše, da ostanejo skupaj, je poudaril Vrečko in nadaljeval: "Ne smete biti preveč vase zaverovani. Razdruženi namreč ne bi mogli več lobirati z državo in od nje ne bi več dobivali ničesar. Če smo bili pred leti sami daleč na razburkanem morju, smo zdaj že blizu obale. Da bi prišli na breg, potrebujemo le še nekaj pomoči."

Poudaril je tudi, da mora vsakdo opraviti svoj del nalog. "Potrebna je tudi komanda," je dodal Janez Vilman, ki se je "pridušal" tudi zaradi tega, ker informacije iz SZ odteka v medije prej, kot pridejo med sindikaliste. Sindikat mora pri delavcih amortizirati tudi posledice slabega dela šefov, ki delavcem govorijo, da bi plače lahko bile že 15., ne pa šele 25. v mesecu. "Pri nas je povsem drugače. Vsi naši sindikalni zaupniki redno sodelujejo z direktorji, ki jim dajejo vse informacije," je dejal Janko Dežman z Raven.

Po prejšnji seji izvršnega odbora konference Skei SZ in po prejemu zapisnika so predstavniki Skei lokacije Ravne najprej napovedali, da jih na ta sestanek ne bo, kasneje pa sporočili, da bodo prišli. Res so prišli. O zapisniku prejšnje seje pa se niso poenotili.

Franček Kavčič

O USODI LIVARNE VUZENICA BODO ODLOČALI SREDI MARCA

Protestno pismo, ki so ga župani občin iz zgornje Dravske doline poslali predsedniku vlade dr. Janezu Drnovšku, ni ostalo brez odmeva. Predstavniki republiškega razvojnega sklada so se namreč že opravičili, da jih ni bilo na sestanku o nadaljnji sanaciji Livarne Vuzenica (le-ta je v lasti sklada), ki so ga na začetku februarja sklicali župani občin Vuzenica, Muta, Radlje in Podvelka-Ribnica. Kmalu po tem pa je bil v Ljubljani tudi sestanek, na katerem je vodstvo Livarne Vuzenica predstavnikom sklada predstavilo načrt za sanacijo podjetja, ki daje delo in kruh 352 delavcem. "Žal predstavniki sindikata kovinske in elektroindustrije na sestanku nismo bili povabljeni," pravi predsednik Skei v Livarni Vuzenica Jože Šajbler. Po besedah Draga Gajzerja, ki kot predstavnik republiškega odbora Skei spremlja sanacijo Livarne Vuzenica, bodo sanacijski načrt v teh dneh proučili v republiškem razvojnem

skladu ter na ministrstvu za gospodarske dejavnosti in na ministrstvu za delo. Predvidoma sredi marca pa bo sestanek vseh pristojnih v Vuzenici, na katerem naj bi se konkretno dogovorili, kako bo sanacija podjetja potekala naprej. V sindikatu kovinske in elektroindustrije upajo, da bodo na sestanku v Vuzenici povabljeni tudi njihovi predstavniki, kakor so bili povabljeni že na prvi sestanku, ki so ga sklicali župani občin iz zgornje Dravske doline.

Sicer pa po besedah Jožeta Šajblerja delo v podjetju teče normalno. Delavci še vedno prejemajo plače z zamudo in v okviru zamajčene mase plač.

Livarna Vuzenica bi potrebovala za investicije okoli 15 milijonov mark. Če bodo pristojni našli domačega ali tujega partnerja, ki bi bil pripravljen vanjo toliko investirati, s sanacijo ne bo večjih težav. Če pa denarja za investicije ne bo, bi se verjetno moralo število zaposlenih zmanjšati na 260. V tem primeru bi

Jože Šajbler: Skei želi sodelovati v razgovorih o nadaljnji sanaciji Livarne Vuzenica

morala Livarna Vuzenica odpustiti blizu 100 trajno presežnih delavcev, kar bi poslabšalo socialne razmere v zgornji Dravski dolini.

O usodi Livarne Vuzenica bo torej kaj več znanega šele sredi marca. Tomaž Kšela

LANI JE MORALO V STEČAJ 34 MARIBORSKIH PODJETIJ

Plaz stečajev v mariborskem gospodarstvu se še ni ustavil. Samo v prvih enajstih mesecih minulega leta je moralo v tem mestu v stečaj 34 podjetij, v katerih je bilo zaposlenih okoli 5.400 delavcev. Nekaj podjetij pa še čaka, da bo zanje na sodišču uveden stečajni postopek.

V lanskem letu so se do začetka decembra znašala v stečajnem postopku tale mariborska podjetja: Inter-Bus, Poljopromet Oskrbni center, SGP Stavbar Megrad, Avto-tap, Tam, Hidromontaža, Gozdarska kmetijska zadruga, Tam Motor, Tam Razvojno tehnični inštitut, Tam Inženiring in vzdrževanje, Tam Tehnološka oprema, Tam Mednarodna trgovina, Tam Metalurgija, ITALYC, Jeklotehna Storitve, Jeklotehna Indel, Tekstilna tovarna Tabor, Tam Stanovanja, Tam Konsignacija, Tam Bus, Tam STP, Tam Avto, Tam Tronic, Tam Trade, Osim-pex, Konstruktor Gramik, Tam Informacijska tehnologija, Gastro

Interfood, Vodnogospodarsko podjetje Hidroing, Jeklotehna, Tabor Incommerce, Tam Gospodarska vozila, Maris in Pik Exclusive. K tako velikemu številu stečajev je v veliki meri prispeval stečaj poslovnega sistema Tam.

V letu 1995 je moralo v Mariboru v stečaj 23 podjetij, leto prej pa 19.

V Sloveniji je v prvih enajstih mesecih lanskega leta moralo v stečaj 167 podjetij. To pomeni, da je bilo lani več kot 20 odstotkov vseh stečajev v državi v Mariboru.

Od začetka devetdesetih let do danes je moralo v Mariboru in Podravju v stečaj že blizu 130 srednje velikih in velikih podjetij. Razlogi za propad večine od omenjenih podjetij so podobni: izguba trgov, zastarelost in iztrošenost tehnološke opreme, nesodobni proizvodni programi, nesposobnost za prodor na razvita tržišča, prezadolženost še iz starih časov, nezmožnost odpla-

čevanja obresti za kredite, likvidnostne težave in podobno. Večina podjetij, ki so morala v stečaj, je delavcem dolgovala nemajhne zneske za premočno izplačane plače in druge prejemke, zato so delavci v stečajnih postopkih praviloma med največjimi upniki. Propad mariborskih podjetij je torej prizadel delavce dvakrat: najprej so dalj časa delali za zmanjšano plačo, zadnje mesece pred propadom podjetja marsikdaj celo zastoj, po propadu podjetja pa so izgubili delo oziroma zaposlitev. Zaradi tega so socialne razmere v mestu in regiji nadvse zaskrbiljujoče, saj potrebuje vsaj eno od oblik socialne pomoči že blizu 15 000 posameznikov in družin. V Mariboru živi pod socialnim minimumom okoli 15 odstotkov družin.

Zaradi velikega števila stečajev imajo čedalje več dela tudi na območni organizaciji ZSSS za Podravje. Strokovne službe in službe pravne pomoči pri tej območni organizaciji zastopajo samo v stečajnih postopkih in v postopkih prisilne poravnave že blizu 29 000 članov. Služba pravne pomoči območne organizacije ZSSS za Podravje zastopa trenutno delavce v 99 stečajnih postopkih.

Tomaž Kšela

Programska seja upravnega odbora Sklada za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih v Podravju

ZA DODATNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE NI NIKOLI PREPOZNO

V hotelu Radin v Radencih so se pred dnevi na programski seji sestali člani upravnega odbora Sklada za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih v Podravju, ki deluje za potrebe dodatnega izobraževanja in usposabljanja 5.295 delavcev pri okoli 3500 samostojnih podjetnikih na območju obrtnih zbornic v Mariboru, Lenartu, Pesnici in Rušah. Na seji, ki jo je vodil predsednik Janez Gubenšek, so pretresli poročilo o delu sklada v lanskem letu ter sprejeli program dela in finančni načrt za letošnje leto.

"Izobraževanje odraslih je izjemno pomembno za hitrejši razvoj in prestrukturiranje slovenskega gospodarstva," je uvodoma dejal Janez Gubenšek. "Razdalja med osvojenim in potrebnim znanjem je pri nas čedalje daljša, zato jo je vse težje premostiti. Analize kažejo, da se zaposleni v Sloveniji izobražujejo mnogo manj kot v razvitih državah. Če tega ne bomo spremenili, bo Slovenija v razvoju še bolj zaostala za razvitimi državami. Zavedati se moramo, da bo imela dobre delavce samo tista obratovalnica, ki bo nenehno skrbelo za dodatno izobraževanje svojih delavcev."

Nujna je vsestranska izobraženost in usposobljenost delavcev

"V naših obratovalnicah morajo delavci marsikdaj poprijeti za različna dela, zaradi česar morajo poleg svojega osnovnega poklica biti usposobljeni še za marsikaj. Na potrebo po vsestranski usposobljenosti delavcev opozarjajo tudi strokovne sekcije pri območnih

Janez Gubenšek: Zaposleni v Sloveniji se še vedno izobražujejo manj kot v razvitih državah

uspešno. "Posamezniki, ki so jih v vodstvo sklada imenovali območne obrtne zbornice in Sindikat obrtnih delavcev, so se povezali v homogeno skupino, ki ve kaj hoče in kaj od nje pričakujejo tako lastniki kot uporabniki sklada."

Na programski seji upravnega odbora Sklada za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjet-

ladov in sindikata 23 delavcev in podobno).

Med delavci pa vlada še prav posebno zanimanje za strokovne ekskurzije in ogled sejmov, ki jih organizira sklad. Tako je lani s pomočjo sklada obiskalo specializirane strokovne sejme v Sloveniji in tujini blizu 550 delavcev, kar je več kot 10 odstotkov vseh delavcev pri samostojnih podjetnikih v Podravju. Poleg tega pa je sklad delavcem razdelil še blizu 200 vstopnic za različne strokovne sejme, ki so jih obiskali v lastni režiji. Največje zanimanje je lani vladalo za obrtni sejem IHM v Münchnu, za avtomehanični sejem v Frankfurtu, za živilski sejem v Frankfurtu, za obrtni sejem v Celju, za frizerski sejem v Bologni, za gostinstvo turistični sejem v Mariboru, za sejem mode v Ljubljani in za kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni.

Dobro sodelovanje z območnimi obrtnimi zbornicami in sindikatom

Po besedah Vlada Belšaka bo podobno kot lansko leto tudi letos sklad posvetil veliko pozornosti formalnemu izobraževanju, neformalnemu izobraževanju in različnim oblikam priložnostnega učenja, poleg tega pa se bo vključil

"V vseh aktivnostih sklad sodeluje z območnimi obrtnimi zbornicami z našega področja in s Sindikatom obrtnih delavcev v Podravju. Sodelovanje teče predvsem pri ugotavljanju potreb in izvajanju aktivnosti. Neizogibno pa je tesno sodelovanje s strokovnimi sekcijami pri območnih obrtnih zbornicah, ki so vir informacij za ugotavljanje izobraževalnih potreb," je dejal Belšak.

V razpravi, ki je sledila, je Janez Šauperl opozoril, da mora sklad budno spremljati pogajanja o novi kolektivni pogodbi. Vanjo je namreč nujno potrebno vključiti vsa določila, ki govorijo o delu sklada za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih ter o zbiranju sredstev zanj. Po njegovem mnenju bi bilo koristno v sklad vključiti tudi večje obrtnike, ki ne poslujejo kot samostojni podjetniki, temveč imajo svoje družbe z omejeno odgovornostjo. Šauperl je prav tako opozoril na probleme, ki lahko nastanejo, ko bo pri nas ponovno steklo mojstrsko izobraževanje. Med delavci bo za tovrstno izobraževanje vladal velik interes, zato bi se morali skladi na to ustrezno pripraviti. Prav tako ostaja vprašanje, kakšen odnos bo imel sklad do vajencev, ki bodo hkrati tudi delavci pri samostojnih podjetnikih.

Usposabljanje za sindikalno delo

Sekretarka območnega odbora Sindikata obrtnih delavcev v Podravju Branka Jurak pa se je zahvalila skladu za to, da je podprl izobraževanje sindikalnih zaupnikov. Poudarila je, da se mora dober delavec poleg svojih dolžnosti zavedati tudi svojih pravic, saj se samo tako lahko enakopravno pogaja z delodajalcem. Za pogajanja z delodajalci pa delavce usposablja sindikat. "Zavedati se moramo, da je lahko obratovalnica dobra samo, če so v njej zadovoljni tako delodajalec kot delavci. Propad obratovalnice prizadene tako delodajalca kot delavce. Zato je potrebno vse probleme reševati s pogajanjem in sklepanjem kompromisov, česar pa se je potrebno prav tako naučiti kot vsega drugega," je sklenila Jurakova.

Tomaž Kšela

tudi v akcijo vseživljenjskega učenja, ki jo organizira Andragoški center Slovenije.

FEBRUARSKÉ POKOJNINE NE BODO NIŽJE

V mesecu februarju 1997 bo Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izplačal enake zneske pokojnin in drugih prejemkov kot v januarju. Pogoji za akontativno februarjsko upokoženje, kakor so opredeljeni v zakonu, namreč niso izpolnjeni.

Februarjske pokojnine se namreč določajo drugače kot za ostale mesece v letu. Februar je namreč mesec, v katerem država vsako leto popravi razmerje med povprečno plačo in povprečno polno starostno pokojnino. Na ta način je preprečeno, da bi višina pokojnin ušla iz okvirov, za katere država meni, da so za gospodarstvo še sprejemljivi.

V februarju se pokojnine določijo v razmerju do republiške povprečne plače preteklega leta povečane za rast življenjskih stroškov. Zahtevna formula na podlagi zakona je pokazala, da sme februarjska povprečna starostna pokojnina za polno pokojninsko dobo znašati zgolj 72.457 tolarjev. Januarja pa je bila po preračunih izplačana v višini 72.761 tolarjev. Zato bodo pokojnine morale ostati na januarski ravni toliko mesecev (upajmo, da le do marca), kolikor bo potrebno, da bi februarjske z usklajevanjem vred ujele januarjsko. Na srečo zakon namreč pravi, da se pokojnine ne smejo zniževati, zato bodo upokoženji prejeli januarjsko višino pokojnin tudi v februarju.

Varovalka, ki je ob spreminjanju zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v januarju 1996 marsikateri upokoženji niso razumeli in so jo zato kritizirali, že deluje v korist upokoženj!

Lučka Böhm

Reforma pokojninskega zavarovanja

Piše: Lučka Böhm

Reforma pokojninskega zavarovanja že nekaj časa buri duhove. Prednosti sedanje ureditve in posledice nujnih sprememb so stranke uporabile v predvolilnem obdobju in tudi pri sestavljanju nove vlade. Sedaj ko bo nova vlada verjetno le izvoljena, prihaja čas za stroko. Prav zato vas bo strokovnjakinja ZSSS in naša sodelavka Lučka Böhm sesnala z razlogi in cilji reforme pokojninskega zavarovanja in prikazala nekatere možne posledice.

Ko bo državni zbor končno izvolil novo vlado, bo lahko zavihal rokave in se lotil že v juliju 1996 pripravljenih izhodišč za reformo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. In končno bomo imeli ministra za delo, ki bo stal za izhodišči, ki jih je vendar pripravila vlada v strankarsko bistveno drugačni sestavi. No, po vseh peripetijah kaže, da bo novi minister za delo prav tisti, ki je ta izhodišča podpisal. Kandidat za novega ministra je namreč mag. Anton Rop. Aktualnost izhodišč se je s tem gotovo povečala. Izhodišča za reformo za vsakega med nami tako pomembnega sistema, kot je obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, terjajo, da jih bralcem Delavske enotnosti na primeren in razumljiv način predstavimo. In ker gre za obsežen tekst z mnogimi predlogi sprememb, se velja dela lotiti postopno. Vsakič bomo obdelali zgolj eno od pomembnejših novosti. Kdor se želi sam prebiti skozi celoten tekst izhodišč reforme, jih lahko najde v 34. številki lanskega Poročevalca Državnega zbora.

Zakaj naj bi bila reforma potrebna?

Zato, ker naj bi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zavarovance, gospodarstvo in državo postajalo predrago. Zavarovanje se draži vsako leto, breme, ki ga danes še zmremo, bo že v le tri leta oddaljenem naslednjem tisočletju pretežko. Reforma pokojninskega in invalidskega zavarovanja se piše zato, da naj bi bila njegova cena leta 2020 znosna.

Vlada, ki je predlagateljica izhodišč reforme, trdi, da je prišel skrajni čas, da reformiramo nam vsem tako znani in ljubi sistem obveznega pokojninsko-invalidskega zavarovanja. Če reforme ne začnemo letos, se bo pokojninsko zavarovanje zlo-milo najkasneje leta 2020. Takratni upokoženji naj bi zato ostali brez svojih pokojnin!

Trditev, ki nas mora zaskrbeti! Navsezadnje bomo leta 2020 med upokoženji prav tisti, ki danes beremo tele vrstice! Kar preračunajmo si, kdaj se bomo upokožili! Večino med nami upokožite čaka po letu 2020. Pokojninsko smo navsezadnje zavarovani zato, da bomo imeli od česa živeti, potem ko zaradi starosti ne bomo več zmogli svojega dela.

In zakaj naj bi, po trditvah vlade, če današnjega pokojninskega zavarovanja ne bomo reformirali, leta 2020 zmanjkalo denarja za pokojnine? Navsezadnje vsi vidimo, da danes pokojninski sistem imenitno deluje. Kar 262.142 starostnih upokoženjcev, 96.850 invalidskih upokoženjcev, 83.113 družinskih upokoženjcev ter 15.805 upokoženjcev nekdanjega starostnega zavarovanja kmetov vsak mesec brez izjeme na zadnji delovni dan prejme spodobno pokojnino. Kar je več, kar je možno reči za plačo marsikaterega med nami! In tako je bilo vsa pretekla desetletja.

Vlada nas opozarja, da pokojninski sistem, ki je imenitno deloval zadnjega pol stoletja, v naslednjem ne bo mogel več zato, ker se zmanjšuje število njegovih zavarovancev in povečuje število upokoženjcev.

Medgeneracijska pogodba je ogrožena

Naše pokojninsko zavarovanje namreč deluje tako, da zavarovanci (to smo mi, ki smo v rednem delovnem razmerju, ter vsi samozaposleni) vsak mesec od svojih bruto plač pokojninskemu zavodu nakažemo prispevek za obvezno pokojninsko-invalidsko zavarovanje. Pokojninski zavod ta denar še isti mesec izplača upokoženjem v obliki pokojnin. Prispevke nakazujemo pokojninskemu zavodu zato, ker verjamemo, da si s tem zagotavljamo lastno pokojnino za čas po svoji upokojitvi. Takrat nam bodo pokojnine izplačevane iz prispevkov takratnih zavarovancev. Temu se reče medgeneracijska pogodba.

Medgeneracijska pogodba je doslej imenitno delovala zato, ker je bilo vedno zavarovancev nekajkrat več kot upokoženjcev. Za prispevke je bilo treba zato od bruto plače odtrgati le nekaj odstotkov. Žal pa je zavarovancev vedno manj, upokoženjcev pa vedno več. Po zadnjem podatku iz oktobra 1996 je bilo v Sloveniji le še 1,66 zavarovanca na enega upokoženca. Še pred desetimi leti smo kar trije prispevali za eno pokojnino. Breme je bilo torej skoraj za polovico manjše.

Vlada je izračunala, da bo leta 2020 upokoženjcev že več kot zavarovancev! Pada namreč ne le število zaposlenih, ampak tudi število novorojenih otrok, ki naj bi bili v 21. stoletju tisti, ki naj bi v medgeneracijski pogodbi plačevali prispevke za naše pokojnine. Brez reforme bi to pomenilo, da bi leta 2020 zavarovanci morali prispevati za pokojnine toliko, kot bi jim denarja ostalo za lastno družino. Vlada trdi, da tega takratna generacija ne bo zmogla. Pokojninski sistem se bo zlomil, upokoženji pa ostali brez pokojnin. Da se to prepreči, je potrebno letos začeti reformo. Reforma namreč zahteva mnogo let, zato ne kaže odlašati!

(Nadaljevanje prihodnjič)

Vodstvo sklada se zaveda, kaj od njega pričakujejo lastniki in uporabniki

obrnih zbornicah. Zato je sklad za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih z njimi usklajeval svoje programe."

Janez Gubenšek je poudaril, da lahko izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih uspešno poteka samo, če si za to prizadevajo tako delavci kot delodajalci. "Vsega se ni mogoče naučiti v najstniški dobi, pa tudi vsega znanja človek v življenju ne potrebuje naenkrat. Zato se pravzaprav moramo ljudje učiti in segati po novem znanju vse življenje. Res pa je tudi, da nas marsikdaj k dodatnemu izobraževanju in usposabljanju prisilijo šele razmere. Zavedati pa se moramo, da človek ni nikoli prestar, da se ne bi še česa naučil, če le ima voljo."

"V preteklem letu je naš sklad ustregel domala vsem željam posameznikov ter manjših in večjih skupin delavcev pri samostojnih podjetnikih v Podravju po izobraževanju. Pri vključevanju delavcev v izobraževalne programe pa smo sledili priporočilom delodajalcev," je prav tako dejal Gubenšek. "Doslje naš sklad ni odklonil še nobene upravičene zahteve po plačilu stroškov izobraževanja." Janez Gubenšek je na koncu dejal, da so v vodstvu sklada pravi ljudje in da sklad zato deluje

nikih v Podravju so postregli tudi s konkretnimi številkami. Po besedah sekretarja sklada Vlada Belšaka je tako denimo lani sklad organiziral veliko tečajev. Tečaj za varstvo pri delu je obiskovalo 253 delavcev, tečaj za higienski minimum 15 delavcev, pedagoško-andragoški tečaj 18 delavcev, kuharski tečaj 8 delavcev, tečaj za voznike viličarjev 6 delavcev, tečaj za krmiljenje 2 delavca, računalniški tečaj 18 delavcev, tečaj nemščine 7 delavcev, tečaj za vulkanizerje 4 delavci, tečaj za pigmentacijo v kozmetiki ena delavka in tečaj za varstvo pred požarom en delavec.

Veliko zanimanje za strokovne sejme

S pomočjo sklada pa se več delavcev tudi dodatno izobražuje na fakulteti za gradbeništvo, na strojni fakulteti, na višji upravni šoli ter na srednjih in poklicnih šolah. Skupaj se je lani dodatno izobraževalo 16 delavcev.

Sklad je delavce pošiljal tudi na različne seminarje (na seminarju o električnih instalacijah je bilo 16 delavcev, na seminarju o fotografiji dva delavca, na pripravah za strokovni izpit dva delavca, na seminarju za vodstva sk-

Malo sprememb pri dohodnini, vendar so pomembne

NOVA OLAJŠAVA OKOLJU PRIJAZNI GOSPODINJSKI STROJI

Mesec dni nas še loči od zadnjega dne, ko bomo še lahko brez škodljivih posledic za žep oddali napoved za odmero dohodnine za lansko leto. Enega najbolj zoprnih dni v letu, to je dan, ko boste izpolnjevali obrazec za dohodninsko napoved, vam bomo skušali v tem članku malo olajšati. Opozorili vas bomo na spremembe, ki zadevajo podajanje podatkov o dohodkih in stroških, ki veljajo kot davčne olajšave, davčni upravi, ter na nova, strožja merila pri zamudnikih, pri sprejemanju odločbe o odmeri dohodnine, pri obravnavanju morebitnih napak pri odmeri. Na kratko povedano, sprememb je malo; ena gre v prid davčnim zavezancem, druge naj bi olajšale delo davčni upravi.

Novosti

Prva novost je, da moramo v obrazcu obvezno navesti svojo davčno številko. Če nam je davčna uprava še ni poslala, moramo po številko k njej. Druga sprememba je razširitev spiska stroškov, ki jih davkarja prizna kot olajšavo, nakup okolju prijaznih gospodinjskih aparatov. K tem se bomo vrnil kasneje. V začetku moramo omeniti še nekaj podrobnosti, ki pri izpolnjevanju obrazca za davčno napoved niso pomembne, je pa dobro nanje opozarjati. Novi zakon o davčnem postopku, začel je veljati prvega januarja letos, predpisuje, da je treba račune in dokumente, važne za sestavo davčne napovedi, hraniti pet let. Doslej je bilo dovolj dve leti. Novost je tudi način vročitve sporočila davčnemu zavezancu o odmeri dohodnine. Po novem velja pismo davkarje za vročeno davčnemu zavezancu (in rok za plačilo morebitne razlike med akontacijo in dokončno odmero dohodnine začne teči od dne vročitve zavezancu), če ga je poštar prepustil kolegu zavezancu na delovnem mestu ali pustil sporočilo o pismu zavezancu zataknevanju za vrata stanovanja. Če zavezanec odločbe ne bo dvignil v petnajstih dneh, odkar je poštar pustil sporočilo o odločbi, bo davkarja preprosto sodila, da je bila vročena takrat, ko je prišlo obvestilo in rok za izplačilo bo za polovico krajši. Na to morajo paziti predvsem tisti, ki so se imeli navado izmikati sprejemu takih pisem. Morda bo treba davčni urad celo obveščati o daljših odsotnostih zavezance, če bo odpotoval denimo službeno v tujino ali na dopust. Davkarja je vsako zamudo pri plačilu dohodnine že doslej zaračunala z debelimi zamudnimi obrestmi. Dacarji bodo zaračunali tudi zamudo pri oddaji davčne napovedi. Za zamudo do dveh mesecev bo treba plačati 10.000 tolarjev, če pa bo zamuda večja, bo treba odšteti od 200.000 do milijon tolarjev kazni. Da bodo pošteno in pravočasno poravnali svoje obveznosti do države, ima davkarja za davčne zavezance pripravljeno še eno spodbudo. Tudi če ugotovijo, da se je davkarja zmotila v njihovo škodo, morajo odmerjeno dohodnino najprej poravnati, potem pa se lahko pritožijo (ali tožijo). Če bi davčni zavezanec plačal samo toliko dohodnine, kot bi sam izračunal, da je prav (in vzemimo, da je pravilno izračunal), in bi se hkrati pritožil, bi davkarja vse od zapadlega roka za plačilo dohodnine pa do pravnomočne razsodbe zaračunavala zamudne obresti za neplačani del. Kajti upoštevala bi, kot da je dohodnina pravilno izračunana vse do nasprotno pravnomočne odločitve.

Olajšava za okolju prijazne gospodinjske stroje

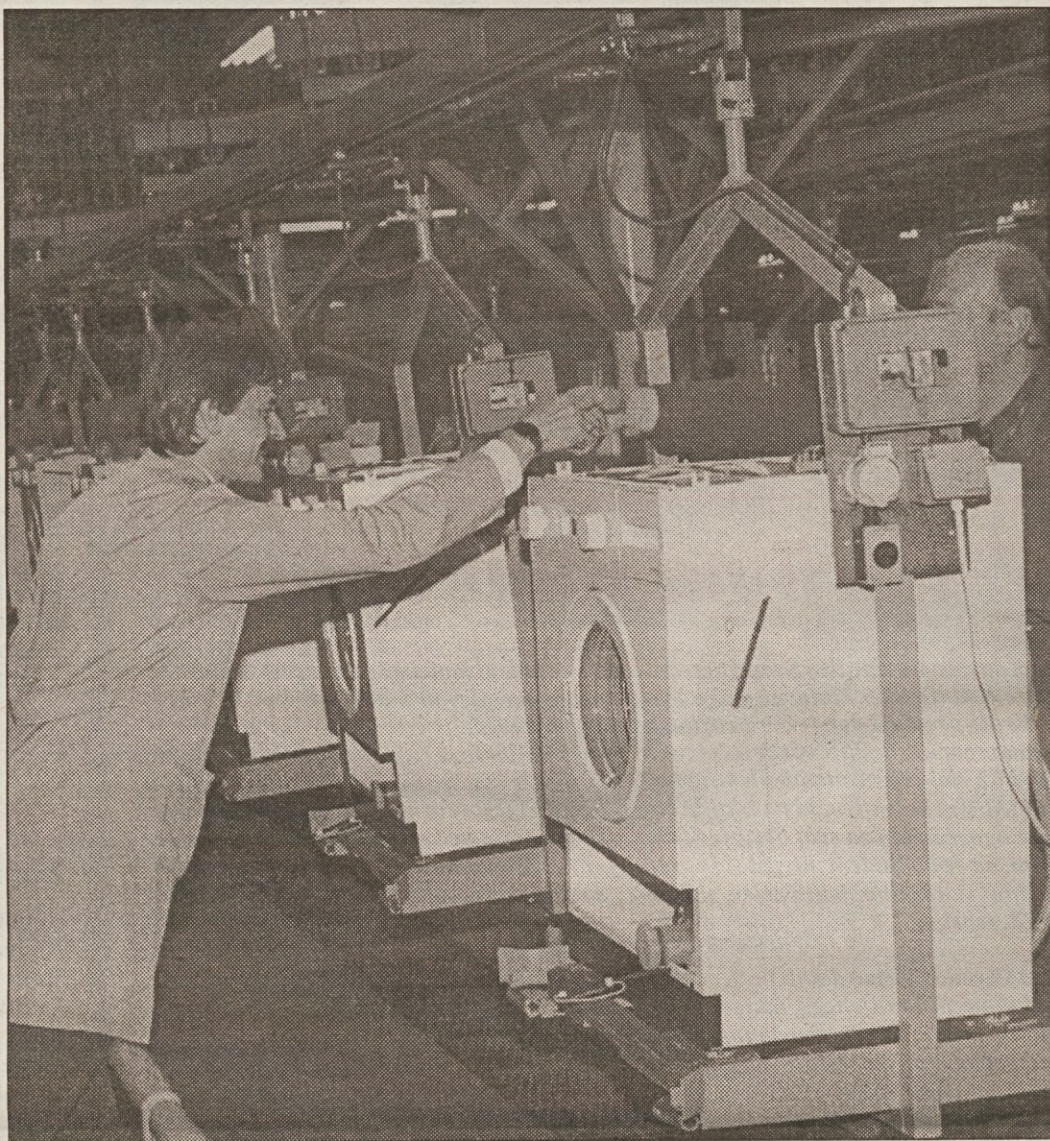
Večino Slovencev kajpak zanima, kako bi plačali čim manj dohodnine. Med olajšavami je ena sama novost: mednje sodijo tudi

gospodinjski stroji, ki so prijazni okolju. Sem sodijo hladilniki, zamrzovalniki, pralni in sušilni stroji, sesalci in celo okna. Vendar morajo biti izdelani iz naravi prijaznih materialov (ki jih je moč ponovno uporabiti, reciklirati) in varčni pri porabi vode in energije. Za dokaz morajo imeti nalepko enega od inštitutov, ki so pooblaščen za preverjanje njihove ustreznosti. Ker v člankih ne smemo reklamirati izdelkov, povejmo le, da nosijo take nalepke tudi domači, slovenski izdelki.

Še vedno velja splošna 11-odstotna davčna olajšava, ki jo država avtomatično prizna in obračuna slehernemu zavezancu za plačilo dohodnine. Država prizna posebne olajšave za vzdrževanje otrok in drugih družinskih članov, invalidom ter zavezancem, starejšim od 65 let. Velja tudi posebna, triodstotna olajšava pri nakupu vrste izdelkov ali plačilu nekaterih storitev. Poudarjamo: račune je treba hraniti po novem pet let in izdani morajo biti na ime zavezanca, ki davčno olajšavo uveljavlja. Kakšna je verjetnost, da bo davčni zavezanec padel v mlin preverjanja njegove napovedi? Majhna, saj je na primer lani 89 odstotkov zavezancev uveljavljalo tri odstotno davčno olajšavo. Precejšnja pa je v primeru, če bo med vašimi prihodi in navedenimi izdatki, ki pridejo v poštev za davčno olajšavo, velika razlika. Osvežimo si spomin o davčnih olajšavah.

Izobraževanje, kultura

Mnogi med nami še vedno mislijo, da je mogoče nakup sleherne knjige ali gramofonske plošče upravičiti kot učni pripomoček. Seveda ni tako. Davčna olajšava velja za nakup učbenikov, strokovne literature in računalniške programske opre-

Pri dohodnini ni veliko sprememb, a so vse pomembne, tako za državo, ki si obeta več plačilne discipline pri davčnih zavezancih, kot za zavezance, saj se je spisek olajšav razširil še na okolju prijazne gospodinjske aparate.

me. Romani in večina revij ne sodi med strokovno literaturo! Če pa ste se lani podiplomsko izobraževali, hodili v jezikovne tečaje, plesno šolo, glasbeno šolo ali v tečaj smučanja, prištejte k olajšavam šolnine, ki ste jo plačali. Davkarja pa ne bo priznala šolnine, ki vam jo je poravnal kdo drug, denimo podjetje, ali v primeru zaposlenih v obrti skladi za izobraževanje delavcev v obrti. Med olajšave ni dovoljeno prišteti šolnine, ki jo je davčni zavezanec plačal za izobraževanje svojih otrok. Davkarja šteje med olajšave tudi stroške nakupa leposlovnih del ali gramofonskih plošč, ki imajo umetniško vrednost. V primeru spora davčni

zavezanec lahko poišče strokovno mnenje o umetniški vrednosti knjige ali plošče pri ministru za kulturo. Vprašanje pa je, ali bo ministru o umetniški vrednosti spornega predmeta enakega mnenja kot davčni zavezanec. Likovna dela pa brez izjem tudi pri davkarji veljajo za umetniška...

Stroški za nakup, gradnjo ali vzdrževanje hiše in stanovanja sodijo med olajšave, če je davčni zavezanec s tem rešil svoj stanovanjski problem. Upošteva se tudi nakup radiatorjev, peči za centralno ogrevanje, oken, vrat, izolacije in podobnega. Če je davčni zavezanec v stanovanju ali hiši odpravil ovire za invalida, stroške

lahko prišteje k olajšavam. Tudi denacionalizacijski upravičenci lahko med olajšave štejejo stroške, ki so jih imeli z obnovo v naravi vrnjene lastnine.

Kdor je lani plačal premijo za plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja, dodatnega pokojninskega zavarovanja ali dokupil delovno dobo, naj to vpiše v rubriko davčnih olajšav. Enako velja za nakup zdravil ter zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev

S prispevki dobrodelnim ustanovam ali akcijam si lahko brez

težav prislužite triodstotno olajšavo pri odmeri dohodnine. Pri-ložnosti je namreč veliko, od nakupa "opeke dobre volje" za izgradnjo mladinskega okrevališča na Debelem Rtiču do prispevkov za človekoljubne, kulturne, izobraževalne, znanstvene, ekološke ali religiozne namene. Tu je Rdeči križ, Karitas, izgradnja nove pediatrične bolnišnice v Ljubljani...

Davčno osnovo za odmero dohodnine si lahko znižate za omenjene tri odstotke, če ste lani imeli stroške za izgradnjo priključka vodovoda, toplovoda, plinovoda, kabelske televizije ali telefona. Pogoj je, da so bili ti priključki deloma ali v celoti financirani s samopriskom. K olajšavam sodijo tudi članarine sindikatu ali političnim strankam.

Osnovo za odmero dohodnine smo lahko znižali tudi z nakupom dolgoročnih vrednostnih papirjev, ki jih je izdala država, obveznic Republike Slovenije RS-1 in RS-2, obveznic za terjatve do Iraka in za neizplačane devizne vloge. Davčno breme si lahko olajšamo še z nakupom delnic zasebnih ali državnih skladov, namenjenih razvoju znanosti in tehnologije, ter deležev in delnic pravnih oseb. Nakup delnic v notranjem odkupu ali javni prodaji z gotovino smemo prišteti k olajšavam, nakupa le-teh s certifikati pa ne.

Dobiček, ustvarjen lani s prodajo vrednostnih papirjev, tokrat še ni obdavčen, bo pa že pri naslednji davčni napovedi. Prvega januarja letos se je namreč iztekel moratorij na obdavčitev kapitalskih dobičkov. Zakon določa, da bodo morali vsi, ki bodo v letošnjem letu s prodajo delnic ali obveznic imeli dobiček, plačati davek. Plačati ga ne bo treba le v primeru, če bodo lastniki vrednostnih papirjev obdržali vsaj tri leta.

To je približno vse s spiska davčnih olajšav pri odmeri dohodnine. Ponovimo le še, da država meni, da je bila do davčnih zavezancev velikodušna, ker je dovolila tako dolg seznam olajšav. Zato pričakuje povračilo z enako mero: da bodo davčni zavezanci pravilno napovedali svoje dohodke, da bodo prijavo dohodnine oddali pravočasno ter da bodo odmerjeno dohodnino poravnali v celoti in v roku. Če ne, ima pripravljenih nekaj "spodbud", o katerih smo pisali na začetku. Če se boste odločili staviti na verjetnostni račun, čes da je majhna verjetnost, da bi davkarja ravno vašo napoved vzela pod drobnogled, upoštevajte, da je to res, vendar še vedno mnogo večja od možnosti, da boste zadeli glavni dobiček na lotu.

Boris Rugelj

Dohodninska lestvica

Statistični urad Slovenije je pred dnevi objavil podatke o povprečni plači v lanskem decembru. S tem podatkom so na finančnem ministru lahko izračunali višino povprečne plače v lanskem letu in z njo povezano dohodninsko lestvico. Povprečna letna plača je lani znašala 1.549.500 tolarjev. Splošna dohodninska olajšava, ki jo država priznava vsem zavezancem za plačilo dohodnine in jo avtomatično odračuna, znaša tako 170.445 tolarjev. Desetodstotna olajšava za vzdrževanje družinskega člana oziroma prvega otroka znaša 154.950 tolarjev, za dva otroka 387.375, za tri otroke 697.275, za štiri 1.084.650 tolarjev in za pet otrok 1.549.500 tolarjev. Olajšava za motenega otroka znaša 774.907 tolarjev, za davkoplačevalce, starejše od 65 let, pa 123.960 tolarjev. Učencem in študentom, ki so delali preko študentskega servisa, država ne bo obdavčila prejemkov v višini 40 odstotkov povprečne plače, se pravi do višine 619.800 tolarjev.

B. R.

DOHODNINSKA LESTVICA ZA LETO 1996

Če znaša letna osnova nad	do	tolarjev	Znaša davek %	tolarjev
	770.355		17%	
770.355	1.540.710	130.960	+ 35%	nad 770.355
1.540.710	2.311.066	400.584	+ 37%	nad 1.540.710
2.311.066	3.081.421	685.616	+ 40%	nad 3.081.421
3.081.421	4.622.131	993.758	+ 45%	nad 3.081.421
4.622.131		1.687.078	+ 50%	nad 4.622.131

Čeprav so na psu, se v Steklarni Rogaška Slatina otepajo ponujene državne pomoči

KDO BO REŠIL ROGAŠKO STEKLARNO

Če je bilo na Slovenskem kdaj kako podjetje, ki je kar naprej tožilo zaradi tečaja dolarja in opozarjalo vlado na težave, v katerih so slovenski izvozniki, je bila to Steklarna Rogaška Slatina oziroma njen donedavni in dolgoletni direktor Jože Pelko. Steklarna namreč izvažala 90 odstotkov svojih izdelkov za dolarje, katerega vrednost pa je v zadnjih letih, zlasti pa lani, močno nihala. Pelko je denimo na sestankih upravnega odbora Gospodarske zbornice redno, zlasti kadar so bile namenjeni gospodarjenju in so bili zvraven tudi predstavniki vlade, znal obrazložiti pogubne posledice nezanimanja vlade za tovrstne težave izvoznikov in napovedati skorajšnji zlom izvoznikov, ki jim tuji kupci plačujejo v dolarjih. Zaradi tečajnih razlik je Steklarna

Rogaška Slatina v zadnjih petih letih izgubila kakih 20 milijonov mark dohodka. Izpad je premoščala z najemanjem posojil, kar pa ni zadostovalo, da ne bi zabredla v hudo nelikvidnost. Lansko leto je steklarina zaključila z 880 milijoni tolarjev izgube. Ker vodstvo ni videlo izhoda, je zaprosilo za pomoč tistega, ki je bil po njegovem najbolj odgovoren za položaj: državo. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je konec lanskega leta razumevajoče posodilo milijon mark in objavilo državno poročilo. Vendar je postavilo pogoje: posojila iz prejšnjih let, ki so skupaj z obrestmi narasla že na devet milijonov mark, naj bi spremenili v kapitalski delež sklada za razvoj. Zahtevi se je uprlo vse živo v steklarni, od nadzornega sveta do notranjih la-

Izdelki Steklarne iz Rogaške Slatine so cenjeni po vsem svetu. Toda zaradi neustreznega in nihajočega tečaja dolarja se je 90-odstotni izvoznik na dolarski trg znašel v hudi krizi. Kljub temu se lastniki otepajo ponujene državne pomoči, ker se boje sklada za razvoj.

stnikov, ki imajo v lasti 60-odstotni delež podjetja. Zaposleni lastniki se boje, da bi s prihodom sklada za razvoj izgubili svoj večinski vpliv. Nadzorni svet meni, da bi prihod sklada demotiviral zaposlene za boljše delo, saj naj bi bile znanje slabe izkušnje iz drugih podjetij.

Obisk ministra za gospodarske dejavnosti Metoda Dragonja pred dnevi je, kot kaže, vsaj malo umiril strasti. Minister se je dobro ujel z vodstvom steklarne (od začetka februarja je v podjetju nova uprava), ki je to funkcijo prevzela z namenom, da podjetje reši. Dogovorili so se, da bo uprava steklarne v dveh tednih pripravila

program kratkoročnih ukrepov za sanacijo stanja in proučila možnosti za trajno izboljšanje položaja Steklarne Rogaška Slatina brez vpletanja sklada za razvoj. Če pa rešitve ne bo našla, bo lastnikom steklarne priporočila, naj privolijo v dokapitalizacijo, kot jo predlaga vlada, in torej tudi v spremembo lastniške strukture delniške družbe. V upravi so prepričani, da poseg sklada ne bo potreben, saj naj bi bilo steklarino in večino od 1728 delovnih mest moč rešiti z njihovim programom, tem bolj, ker naj bi ga podpirale tudi banke.

B. R.

Alpos: češki kapital za boljše poslovanje

REZULTAT VAŽNEJŠI OD LASTNIŠTVA

V Alposu iz Šentjurja pri Celju, kjer so lansko poslovno leto zaključili s tako imenovano negativno ničlo, pričakujejo letos boljši rezultat. Napoved opirajo na znižanje uvoznih davščin na njihove izdelke zaradi pridružitvenega sporazuma med Slovenijo in Evropsko unijo, stavijo pa tudi na dokapitalizacijo podjetja. Z dolgoletnim dobaviteljem surovin, češko železarno Nova Hut iz Ostrave, se dogovarjajo, da bi vložila v Alpos 15 milijonov mark. S tem bi češko podjetje postalo tretjinski lastnik oziroma največji delničar. Zdaj imajo v Alposu d. d. največji delež zaposleni, 37-odstotnega; 27 odstotkov imata skupaj pokojninski in odškodninski sklad, 20 odstotkov skupaj pa KBM Infond in Krekova družba. V javni prodaji je delniška družba prodala 16 odstotkov delnic. O dokapitalizaciji in o sprejetju novega, velikega delničarja mora dati soglasje še skupščina delničarjev. Ta bo predvidoma aprila letos. Če bodo sedanji lastniki Alposa za to, da si družba pomaga na noge z dokapitalizacijo, bo

dogovor hitro uresničen, saj bodo Čehi o tem sklepali že v začetku marca. Alposu je ta dokapitalizacija pomembna iz več razlogov. Z njo si obetajo dolgoročno zanesljivo dobavo jeklenih trakov, iz katerih izdelujejo cevi za svoje izdelke, olajšali pa bi si tudi breme dolgov. V preteklih letih so namreč v Alposu najeli precej posojil za naložbe v posodobitev tehnologije in za financiranje obratnih sredstev. Z novim kapitalskim vložkom bi precej povečali obseg proizvodnje, in tudi prodaje. Načrtujejo, da bi že letos lahko obseg proizvodnje povečali z lanskimi 600.000 ton na 700.000 ton cevi in jih tudi prodali. V Alposu je zaposlenih 600 delavcev in lani so ustvarili za okrog 60 milijonov mark dohodka. Tri četrtine izdelkov so izvozili, večino v Evropsko unijo, kjer pa so doslej na uvoz teh izdelkov zaračunavali uvozne davkatve. Zaradi carin na izdelke črne metalurgije so lani izgubili 300 milijonov tolarjev. Letos naj se to zaradi uveljavitve pridružitvenega sporazuma Slovenije z EU ne bi več zgodilo.

B. R.

Začenja se javna prodaja delnic Kmetijskega kombinata Ptuj

VEČ KOT TRETJINA PODJETJA V JAVNI PRODAJI

Med podjetji, katerih delnice bo še mogoče kupiti v javni prodaji, je tudi Kmetijski kombinat Ptuj. Kdor se bo odločil za nakup njihovih delnic — javna prodaja se bo začela marca in to kar za 36,34 odstotka ocenjene vrednosti podjetja, bo postal solastnik okrog 3000 hektarov kmetijskih površin, nekaj živinskih farm, vinskih gor in kleti ter zdravilišče Terme Ptuj. Javna prodaja bo trajala mesec dni. Treba pa je uvodoma povedati, da bo vrednost kombinatovih delnic predvsem v njihovi dolgoročnosti in ne v takojšnjih dividendah. To je moč sklepati iz njihovih poslovnih načrtov. Vodstvo kombinata načrtuje, da bi še naprej ostali prvi v Sloveniji po primarni kmetijski proizvodnji. To bo kajpak terjalo precej naložbenih sredstev. V kombinatu predvidevajo potrebo po kakih 30 milijonih mark v nekaj naslednjih letih, zato bo pomembnejše dobiček večinoma uporabljati za naložbe.

Posodobiti želijo pridelavo grozdja in utrditi svoj položaj med pridelovalci vrhunskih vin. Intenzivno želijo vlagati v turistične dejavnosti, pri čemer imajo največje možnosti za razvoj Term Ptuj. Ene vrtnice tople vode sploh še ne uporabljajo, Terme pa imajo na voljo tudi dovolj zemljišč za svoje širjenje. V izdelavi so že idejni projekti in izhodišča, vse naložbe pa naj bi bile vredne okoli 30 milijonov mark.

V kombinatu pošteno povedo, da se bodo zaradi denacionalizacije njihove kmetijske površine skrčile od sedanjih 4600 hektarov na vsega 3000 hektarov. Zaradi tega bo treba zmanjšati tudi število zaposlenih.

In kakšna bo po končani javni prodaji struktura lastniških deležev? Veliko bo drobnih lastnikov, ki naj bi imeli v rokah okrog 66 odstotkov vseh delnic. Največji posamični lastnik naj bi bil sklad za razvoj s 15,45 odstotka ter pokojninski in

Kmetijski kombinat Ptuj ponuja bodočim delničarjem sicer malo skrčen obseg kmetijske zemlje, toda tudi obetavne razvojne načrte. Vrednost delnic bo bolj v njihovi dolgoročnosti kot v takojšnji delitvi dobička.

odškodninski sklad s po 7,72-odstotnim deležem. Zadržni upravičenci bodo dobili 2,77 odstotka vrednosti podjetja, ki je ocenjeno na 3,5 milijarde tolarjev. Omenjeni dve tretjini lastniških deležev bosta razdeljeni med notranje delničarje (petina v

interni razdelitvi, desetina pa v notranjem odkupu), 36,34-odstotni delež pa naj bi pripadel državljanom in pooblaščenim investicijskim družbam (ki pa tudi kupujejo za državljanje) v javni prodaji.

B. R.

Zaživel je zakon o poroštvih države

IZKORIŠČENA DESETINA SKLADOVEGA POTENCIALA

Slovenija je pred dvema letoma dobila zakon o poroštvih države za obveznosti gospodarskih družb iz poslov restrukturiranja dolgov, ki naj bi urejal pomoč države premočnim zadolženim, vendar perspektivnim podjetjem. Poroštveni kapital zakona je kar 20 milijard tolarjev. Zaživel pa je šele pred kratkim: konec minulega leta sta namreč državno garancijo za najmanjše posojil dobili šele prvi dve podjetji, in sicer Tika iz Trbovelj in Kmetijski kombinat Ptuj. Prvo je dobilo poročestev za 146 milijonov tolarjev, drugo pa za 460 milijonov. V kratkem pa pričakujejo dogovor z bankami upnicami o restrukturiranju dolgov v skladu z določili omenjenega zakona tudi v Cimosu in tržiskem Peku. Država obljublja vsakemu po milijardo tolarjev poročestev, ko bo dogovor z bankami sklenjen.

Za zdaj nam ni znano, ali na kakšen način rešujejo še kakšno podjetje. Zakonom o poroštvih so bile težave od samega sprejetja, saj banke niso bile zainteresirane za reševanje komitentov po formuli zakona. Zakon so potem nekajkrat prilagajali zahtevam bank, vendar noben razpis ni uspel. Za silo ustreznost je šele zdajšnja formula. Ta sicer še vedno nalaga bankam precej neugodne pogoje, z njihovega zornega kota kajpak. Vendar so ugriznile v kislino jabolko vsaj pri tistih najhujše zadolženih podjetjih, kjer je jasno, da imajo dober proizvodni program in zagotovljen trg. Banke zdaj žuli samo še en zakonski člen, in sicer sedmi v zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o poroštvih, sprejet lani. Ta omogoča prisilno in obvezno restrukturiranje dolgov podjetij, če se upniki in dolžniki ne bi mogli sporazumeti.

Nekaj bank je zaradi tega sprožilo ustavni spor, ustavno sodišče pa je do svoje končne odločitve zadržalo izvajanje sedmega člena zakona o poroštvih države. Zaradi tega je nekaj podjetij, ki je računalo na državno pomoč, prav zavoljo spornega člena obstalo pred vrati ministrstva za gospodarske dejavnosti, ki je izvajalec teh zakonov.

Zakon o državnih poroštvih določa, da morajo banke upnice dolžnemu podjetju najprej odpisati tisti del dolgov, ki je nastal zaradi obrestne mere, višje od R plus 20 odstotkov. Del preostale terjatve morajo banke ali odpisati ali ga spremeniti v kapitalski delež. Za preostanek dolga lahko podjetje dolžnik pri svoji banki najame novo posojilo, 80 odstotkov tega pa država "pokrije" s svojo garancijo. Tako poročestvo je seveda zlata

vredno, saj banki zagotavlja, da bo posojilo vsekakor dobila vrnjeno; kost v grlu so bankam le obvezni delni odpisi dolgov podjetjem. Zato se doslej niso hotele sporazumevati s podjetji dolžniki. Navedena štiri podjetja so torej prve lastovke, ki pa ne napovedujejo pomladi. Ta je v rokah ustanovnega sodišča oziroma njegove odločitve o sedmem členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poroštvih države. Če bi o namenu ustanovnega sodišča sodili po njegovem sklepu o zadržanju izvajanja tega člena, bi nemara lahko dejali, da pričakovane "pomladi" v obliki obveznega restrukturiranja dolgov prezadolženih podjetij ne bo. Do nadaljnjega pa je pridobitev državnega poročestva za najmanjše posojil mogoče le po sporazumu med bankami upnicami in podjetji dolžniki o restrukturiranju in delnem odpisu dolgov.

Tak sporazum bo, kot kaže, v kratkem sklenjen med Cimosom in Pekom ter njunimi glavnimi upniki, ki so banke. V obeh primerih naj bi banke odpisale oziroma preoblikovale v lastniški delež več terjatev, kot je določeno v zakonu. Če tega ne bi storile, nobeno podjetje ne bi bilo sposobno vračati niti preoblikovanih dolgov. Tako so banke upnice po neuradnih podatkih, saj o konkretnih številkah nihče od sodelovalcev ni še želel spregovoriti, pri-

Peku in Cimosu naj bi banke dolžniško breme olajšale bistveno bolj, kot terja zakon, saj drugače ne bi bila sposobna vračati niti preoblikovanih dolgov.

pravljene Peku deloma odpušiti, deoma pa kapitalizirati 40 odstotkov dolgov namesto desetih. Cimos naj bi po enako neuradnih virih odpisale 40 odstotkov dolgov, 40 odstotkov jih bodo spremenile v kapitalske (solastniške) deleže, petino pa preoblikovale v skladu z zakonom. Po sklenitvi sporazuma naj bi država enemu in drugemu podjetju dala za milijardo tolarjev poročestev.

V Splošni banki Koper, ki je največji upnik pri Cimosu, smo zvedeli, da pogovori z drugimi bankami upnicami iz Slovenije ugodno potekajo. Cimos je lanskega decembra ponudil pogoje za prisilno poravnavo, in s slovenskimi upniki so problemi v glavnem razčiščeni. Težave utegnejo nastati pri Riječki banki, ki je drugi največji upnik v Cimosovem obratu v Buzetu. Riječka banka, ki je po besedah Dušana Hočevarja, izvršnega direktorja Splošne banke Koper, doslej zgledno sodelovala, namreč čaka na ustrezno stališče hrvaške države. Ker je Cimos perspektivno podjetje, ki ima tehnologijo in proizvodne zmogljivosti za prihodek okoli 120 milijonov mark letno, ima pa tudi trg in strateškega zunanjega partnerja, so upniki ocenili, da se bolj splača podjetju pomagati iz trenutnih težav, kakor umakniti doslej vložena sredstva.

Vodenje Peka je pred mesecem dni po 17 letih ponovno prevzel Jancz Bedina. Povedal nam je, da prav te dni pospešeno usklajujejo vsebino sporazuma med podjetjem in bankami upnicami, med katerimi je največja Gorenjska banka, s tremi četrtinami vseh Pekovih dolgov. Na drugem mestu med upniki je SKB. O vsebini, še zlasti o številčnih podatkih, še ni želel govoriti, povedal je le, da je sporazum "užit" tudi za Peko. Marca

naj bi o njem razpravljala skupščina delničarjev Peka in predvidoma tudi podpisala pogodbe z upniki.

Malo več je bil Bedina pripravljen povedati o možni sanaciji podjetja. S svežim denarjem in reprogramiranimi dolgovi naj bi Peko uresničil njegov sanacijski program. Ta vsebuje: povečanje proizvodnje in prodaje, urejene odnose z dobavitelji, predvsem pa izboljšanje kakovosti obutve in doseganje višjih cenovnih razredov. Delavci so tudi že pristali, da bodo prispevali svoj delež na oltar sanacije in ohranitve delovnih mest: sprejeli so predlog uprave, naj se odpovedo svojim zadolženim, razliki med izplačanimi plačami in tistimi iz kolektivne pogodbe. Gre za precejšen znesek, ki v sanacijskem programu pomeni kar pomembno postavko. Bedina ne pozabi omeniti nujnosti znižanja stroškov, vendar pri tem poudari, da pri tej akciji ne gre za zniževanje števila zaposlenih. Režijskih delavcev je preveč, in če bodo v Peku uspeli povečati proizvodnjo, bodo del rešitve lahko prezahtevali v proizvodnji. Na vprašanje, ali bo podjetje tudi letos še poslovalo z izgubo, odgovarja, da pričakuje izgubo v višini obračunane amortizacije, okoli 400 milijonov tolarjev, torej tretjino lanske. Tekoče izgube pa ne bo več, vsaj po tem sodeč, kako tečejo delo in posli v prvih dveh mesecih.

Boris Rugelj

III. Državno prvenstvo Skei v veleslalomu in tekih na smučeh

PRIJETNO RAZPOLOŽENJE IN ŠPORTNI BOJ ZA MEDALJE

Minuli petek so se na snežnem stadionu pod vznožjem mariborskega Pohorja zbrali udeleženci III. državnega prvenstva Sindikata kovinske in elektro-industrije Slovenije v veleslalomu in tekih na smučah. Okoli 350 tekmovalcev iz vse Slovenije so pod Pohorjem pričakale odlično pripravljene proge in čudovito sončno vreme, sami pa so prispevali dobro razpoloženje, zato je prireditev več kot uspela.

Najboljši smučarji med člani Skei so se v veleslalomu pomerili natanko na isti progi, na kateri vsako leto tekmujejo tudi najboljše smučarke sveta za Zlato lisico. Seveda je bila tokrat proga nekoliko krajša, zato pa nič manj strma in nevarna. Vendar pa kljub temu padcev in odstopov ni bilo veliko, saj je večina tekmovalcev in tekmovalkev uspešno prismočala skozi ciljna vrata. Čeprav je bilo mogoče pričakovati, da bodo domačini iz Maribora in Podravja izkoristili prednost poznavanja domačih smučišč, ni bilo tako. Med vsemi udeleženci prvenstva so se še zlasti izkazali tekmovalci in tekmovalke iz koroške regije in iz Velenja, ki so na državnem prvenstvu Skei v veleslalomu in smučarskih tekih sodelovali tudi s številčno močnimi ekipami.

Tekmovanje v smučarskih tekih je potekalo na Arehu na Pohorju. Za smučarske teke je bilo prijavljenih manj tekmovalcev kot za veleslalom, vendar pa zato boji za medalje niso bili nič manj zanimivi. Pri tekih so se posebej izkazali udeleženci iz Ljubljane in okolice ter

iz Velenja. V ženski konkurenci pa sta se za tekovanje v smučarskih tekih prijavile samo dve tekmovalki, vendar se ena ni pojavila na startu. To pa še ne pomeni, da je letošnja zmogovalka imela lahko delo, saj je proga na Arehu precej naporna.

Za uspešno izvedbo tekmovalcev v vseh kategorijah so poskrbeli prizadevni delavci Smučarskega kluba Branik iz Maribora. Tako je bilo postavljanje prog, izvedba tekmovalcev, merjenje časa in vse drugo v rokah profesionalcev, ki so sproti reševali tudi vse zaplete, ki se jim na tako velikih tekmovalnih skoraj ni mogoče izogniti. Tudi tokrat je prišlo do manjšega zapleta, ker je eden od tekmovalcev nastopil v starostni skupini, za katero je bil premlad. Vendar pa so profesionalci, vajeni takšnih zapletov, nespornost hitro uredili.

III. državno prvenstvo Skei v veleslalomu in tekih na smučeh je pripravil poseben organizacijski odbor, ki ga je vodil predsednik Skei Albert Vodovnik, ki se je tudi kot prvi predtekmovalcev neustrašno spustil po zahte-

vni veleslalomski progi na pohorskih strminah. Podpredsednik pripravljalnega odbora je bil predsednik območne organizacije Skei za Podravje Branko Medik, za koordinacijo pa je skrbel sekretar območne organizacije Skei za Podravje Edi Ozimič. Veliko breme neposredne organizacije in kontaktiranja s prijavljenimi udeleženci pa je bilo na ramenih tajnice območnega odbora Skei v Podravju Alenke Matičič. Povejmo še, da je bila organizacija dobra in da je srečanje v celoti uspelo.

Pa pogledjmo rezultate:

Veleslalom moški (do 25 let): 1. Grega Adamovič, Koroška; 2. Andrej Kovač, Koroška; 3. Marjan Peršak, Koroška; **Veleslalom moški (od 25 let do 35 let):** 1. Blaž Jelen, Koroška; 2. Vinko Ledinek, Koroška; 3. Izidor Pintar, Gorenjska; **Veleslalom moški (od 35 do 45 let):** 1. Ivan Razdevšek, Koroška; 2. Branko Čenčič, Gorenjska; 3. Tomaž Ogrin, Zasavje; **Veleslalom moški (od 45 do 55 let):** 1. Igor Kos, Zasavje; 2. Vili Santer, Koroška; 3. Marjan Golob, Koroška; **Veleslalom moški (nad 55 let):** 1. Ivan Stradovnik, Velenje; 2. Ivan Podgar, Koroška; 3. Stane Kolenc, Velenje;

Veleslalom ženske (do 35 let): 1. Bernarda Grobelnik, Velenje; 2. Vesna Perkovič, Podravje; 3. Karmen Milharčič, Kraško-notranjska; **Veleslalom ženske (nad 35 let):** 1. Marjana Zgaga, Gorenjska; 2. Stojana Veskovič,

Posočje; 3. Zdenka Šmigovc, Velenje;

Tek na smučeh moški (do 35 let): 1. Milan Bogataj, Koroška; 2. Milan Zupanc, Velenje; 3. Tomaž Kolar, Velenje; 4. Milan Vivod, Velenje, 5. Milan Perko, Ljubljana in okolica; **Tek na smučah moški (nad 35 let):** 1. Brane Skoflek, Ljubljana in okolica; 2. Janez Kalan, Ljubljana in okolica; 3. Milan Svetelj, Ljubljana in okolica; 4. Branko Vraničič, Podravje; 5. Henrik Jerčič, Velenje.

Tek na smučeh ženske: 1. Ana Černe, Ljubljana in okolica;

V ekipnem tekmovalstvu pa je bil vrstni red tak: 1. Koroška 1337,85 točk; 2. Velenje 1065,52 točk; 3. Gorenjska 818,80 točk; 4. Podravje, 815,62 točk; 5. Kraško-notranjska 659,92 točk; 6. Ljubljana in okolica 605,63 točk.

Posebno priznanje in nagrado je prejel tudi najstarejši udeleženec tekmovalstva Ivan Stradovnik iz Velenja. Albert Vodovnik mu je izročil fotelj podjetja za izdelovanje oblazinjenega pohištva Razgoršek iz Maribora. Tako se je lahko najstarejši udeleženec državnega prvenstva po napornem tekmovalstvu odpočil v velikem in udobnem naslonjaču; kako mu ga je uspelo spraviti domov v Velenje, pa ne vemo.

Ob podelitvi medalj, diplom in nagrad najboljšim se je Albert Vodovnik še posebej zahvalil vsem donatorjem in sponzorjem, ki so prispevali nagrade. Darila so prispevala podjetja: **Zlatorog, Vinag, Agencija Sonček, Prezenti, Pik, Apis, MPP STP, MPP Gonila, MPP Livarna, MPP Tehnološka oprema; Takos Tržič; Mariborska livarna; Oblazinjeno pohištvo Razgoršek in Gorenje.**

Tomaž Kšela

Skejevci so se pomerili na progi, kjer najboljše smučarke sveta vsako leto »lovijo« zlato lisico.

Živahno je bilo tudi v ciljni areni...

Vsak je imel tudi svojega navijača...

Malo za šalo in malo zares s tekmovalca najboljnih smučarjev Skei za »zlato šrauf« pod Pohorjem

Kdo meče kole med noge?

Medtem ko so se najboljše smučarke in smučarji med člani Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije na pohorskih strminah borili za medalje, smo v ciljni areni udeležencem III. državnega prvenstva Skei v veleslalomu in smučarskih tekih malce za šalo in malce zares zastavili nekaj »dvomnih« vprašanj.

Najprej je skozi vrata na cilju prismočal predsednik Skei Albert Vodovnik, ki se je kot predtekmovalcev prvi pognal po strmi in nevarni progi, na kateri vsako leto tekmujejo za zlato pohorsko lisico tudi najboljše smučarke sveta. Za svojim predsednikom so se po težavni progi na nevarno vožnjo hrabro podali tudi drugi sindikalni zaupniki in člani Skei, ki so na pohorskih strminah tako hitro smučali in spretno vijugali, da bi si domala vsi zaslužili »Skeiev zlato šrauf« - če ne zaradi drugega, pa že zaradi hrabrosti, s kakršno so krenili za svojim predsednikom.

Kako to, da so se v Skei tokrat odločili za organizacijo tekmovalstva v veleslalomu, če pa je znano, da je Skei v prizadevanjih za delavske pravice najraje direktno in premočrten? Katera je pravzaprav paradna disciplina v Skei: smuk, slalom ali veleslalom? »Naša paradna disciplina je superveleslalom. Za to disciplino potrebuje človek hrabrost, brzino in dobro tehniko. Teh lastnosti pa članom Skei ne manjka. Včasih vozimo tudi smuk, za katerega potrebuje človek moč in ostrino, večji pa smo tudi slalom, če nam mečejo kole pred noge,« je smeje odvrnil Albert Vodovnik.

Kdo pa Skei postavlja progo in kako je speljana? »Prav bi bilo, da bi progo jasno postavila vlada in vsi drugi, ki so odgovorni za oblikovanje ekonomske politike. Vendar pa niti vlada niti delodajalci še niso dovolj jasno zakoličili proge, zato moramo velikokrat sami delati smučino,« je zopet v šali odvrnil Vodovnik. Zakaj pa je Skei organiziral državno prvenstvo na težavni pohorski progi, na kateri tekmuje tudi vsa domača in svetovna smučarska elita? »V Skei smo na

težke proge navajeni in se jih ne bojimo. Sicer pa tudi Skei v sindikalnem gibanju sodi med elito, saj imamo v našem sindikatu dovolj znanja, smelosti, pa tudi kritično maso.« Komu pa je namenjena največja nagrada - veliki naslanjač podjetja za oblazinjeno pohištvo Razgoršek iz Maribora? »Najstarejšemu članu in udeležencu državnega prvenstva. V Skei znamo spoštovati tiste, ki so kaj naredili!«

podjetjih, o katerih je pisala tudi Delavska enotnost. Če bi imeli v teh podjetjih prave profesionalce, potem v njih ne bi kršili delavskih pravic.«

Kaj pa o teh vprašanih menijo drugi funkcionarji in člani Skei? »Jaz sem za smuk, da bi čim hitreje prišli do cilja - to je do večjega števila delovnih mest. Žal pa moramo prevečkrat voziti veleslalom, ker nam socialni partnerji postavljajo kole na progo,« je dejal Branko Medik iz Podravja. »Veleslalom je kar pravšnji za nas. Za dober slalom nimamo dovolj tehnike, pri smuku pa se nekateri bojijo, da bi prišli prehitro na cilj,« je pribil Edi Ozimič, prav tako iz Podravja.

»Sam se bolj navdušujem za tehnične discipline,« je bil kratek Drago Gajzer iz bivšega Tama. Jože Šajbler s Koroške pa se je zavzel za to, da bi bila paradna disciplina v Skei kombinacija. Franc Stepišnik iz Maribora je menil, da znajo mnogi člani Skei tudi drsati, saj so že velikokrat »nadrnali«. Jože Emih iz Slovenske Bistrice pa se je zavzel za smučarske skoke. »V Skei smo preskočili že marsikakšen problem,« pravi Ljubo Cvar iz Trbovelj in Oskar Komac iz Postojne pa sta bolj naklonjena smuku, čeprav se včasih tudi slalomu ne da izogniti. »Tiste, ki nam na pot postavljajo kole, pa tako in tako vsi poznamo, ali ne?« je dejal smeje Komac.

Kakorkoli že, na pohorskih strminah so člani Skei dokazali, da imajo dovolj znanja in tehnike, pa tudi hrabrosti, da pridejo na cilj, ne glede na to, kako strma in težka je proga, in ne glede na kole, ki jim jih kdor koli postavlja na pot.

T. K.

KDO BO KOGA - Jože Šajbler (Livarna Vuzenica) in Albert Vodovnik sta z zanimanjem spremljala razplet tekmovalstva.

Za konec smo Alberta Vodovnika povprašali še, zakaj se je organizacijski odbor odločil, da bo državno prvenstvo po strokovni plati izpeljal smučarki klub Branik. »V Skei si prizadevamo, da bi imeli vedno opravka s pravimi profesionalci. Žal pa marsikdaj s tem nimamo sreče! Samo spomnite se na razmere v podjetjih Min, Iskra Releji, Unigit, nekdanji Timberiji in še v nekaterih

postavljajo kole, pa tako in tako vsi poznamo, ali ne?« je dejal smeje Komac.

Kakorkoli že, na pohorskih strminah so člani Skei dokazali, da imajo dovolj znanja in tehnike, pa tudi hrabrosti, da pridejo na cilj, ne glede na to, kako strma in težka je proga, in ne glede na kole, ki jim jih kdor koli postavlja na pot.

Gneča pred tablo z rezultati.

Najboljši so poleg kolajn prejeli še kakšno »vrečko«...

Organizatorji so pripravili tudi lepe nagrade...

Na obisku pri delavsko-kmečki družini Alojza Vršiča v osrčju Slovenskih goric

Alojz Vršič je bil šestindvajset let delavec. Sedaj pa je že štiri leta, pa ne po svoji volji, kmet. Zase in za svojo družino je služil kruh v mariborski Surovini, ki je morala zaradi krize v celotni mariborski industriji na začetku devetdesetih let odpustiti veliko trajno presežnih delavcev. Tako je ostal Alojz Vršič podobno kot blizu 40 tisoč Mariborčanov in drugih Štajercev čez noč brez dela in zaposlitve (za toliko se je namreč v Mariboru in na Štajarskem v zadnjem desetletju zaradi stečajev in manjšega obsega proizvodnje

je začel Alojz Vršič zopet iskati novo delo. Našel ga je v mariborski Surovini, kjer je delal pri sortiranju, prešanju in rezanju starega železa in pločevine. "Delo je bilo fizično težko, vendar pa je bilo vsaj spočetka boljše plačano kot delo v gradbenih podjetjih."

40 kilometrov do delovnega mesta

"Naša domačija je od Maribora oddaljena 36 kilometrov. Do svojega delovnega mesta sem imel 40 kilometrov. Vzajal sem ob pol

navadil, pa tudi za vso družino je bil to svojevrsten šok. Še nekaj mesecev sem vstajal zjutraj ob pol štirih. Nikakor se nisem mogel navaditi na to, da nimamveč kam iti na delo, seveda pa sem bil zaskrbljen tudi za socialno varnost in prihodnost družine. Težko je, če človek takorekoč v najboljših letih izgubi delo," pravi zamišljeno Alojz Vršič, ki bo čez nekaj let srečal Abrahama.

Okoliščine pa so se tako razpletle, da je lahko Alojz Vršič poprijel za delo doma, na materini kmetiji. Sedaj z družino

Alojz Vršič: "Starejši homo težko ponovno našli delo - bolj pomembno je, da ga najdejo mladi. Zato morajo imeti poklic."

VČASIH DELAVEC, DANES PA KMET

zmanjšalo število delovnih mest). Čeprav mu takrat, ko je izgubil delo ni bilo lahko, pa Alojz Vršič ni vrgel puške v koruzo, temveč je poprijel za delo na domačiji v Andreški grabi pri Cerkevniku v osrčju Slovenskih goric, kjer je gospodarila mati. Po sili razmer se je iz delavca prelevil v kmeta. S pridnim delom na kmetiji sta Alojz in njegova žena Marija družini zagotovila socialno varnost in ustvarila topel dom.

Zemlja ni mogla vseh preživeti

"Pri nas doma nas je bilo šest otrok - štiri brati in dve sestri. Čeprav je okoli hiše okoli sedem hektarjev zemlje, si z delom na zemlji nismo mogli zagotoviti socialne varnosti vsi otroci, saj leži kmetija med griči in za intenzivno obdelavo ni najbolj primerna. Zato smo morali s trebuhom za kruhom," pripoveduje Alojz Vršič. "Po tem, ko sem končal osnovno šolo v Cerkevniku, sem nekaj let še pomagal doma na zemlji, nato pa sem odšel v vojakom. Po vojaščini sva si želela s sedanjo ženo Marijo osnovati družino, zato sem se moral zaposliti. Takrat, pred tridesetimi leti, dela še ni bilo tako težko najti kot dandanes, prav lahko pa tudi ne. Najprej sem se zaposlil v Ljubljani pri nekem zasebnem podjetju, kjer sem delal osem let. Gradili smo hiše in druge objekte."

Ko sta se Alojz in Marija vzela, si je družina ustvarila dom na Vršičevi domačiji. Žena Marija je delala na kmetiji, Alojz pa je hodil v mesto "na ših". Zato, da bi bil čim bližje družini, si je začel iskati delo bližje domačemu kraju. Našel ga je v gradbenem podjetju Zvezda v Mariboru.

"Delo pri Zvezi je bilo terensko. Tako sem delal na gradbiščih po vsej Sloveniji, pa tudi izven nje. Pred olimpijskimi igrami v Sarajevu, smo veliko gradili tudi v tem mestu ter na Jahorini."

Ker je podjetje zašlo v težave,

štirih zjutraj. Nato sem šel peš ali s kolesom na avtobusno postajo v Cerkevniku, ki je od naše domačije oddaljen slabo uro hoda. Avtobus za Maribor sem imel ob pol petih zjutraj, v Mariboru pa sem prišel ob četrta na šest. V Mariboru sem prestopil na vlak, s katerim sem se odpeljal na Tezno. Ob šesti uri sem bil na delovnem mestu. Moram reči da v službo nisem nikoli zamudil, razen kadar je šlo za višjo silo (kadar je čez noč zapadlo veliko novega snega so denimo avtobusi zamujali). Kar pa se zamujanja tiče lahko rečem, da so večkrat zamudili tisti, ki so bili doma "čez cesto" kot pa tisti, ki smo se vozili na delo iz podeželja," pripoveduje smeje Alojz Vršič. "Domov sem se vračal okoli 17 ure. Vso zimo sem odhajal od doma in prihajal domov v trdi temi. Večkrat sem moral delati tudi popoldne. Takrat sem odhajal od doma ob 11 uri dopoldne, vračal pa sem se ob pol enih ponoči."

Kakšno pa je bilo delo pri Surovini? "Težko!" pravi Alojz Vršič. "Zahtevalo je fizično močnega človeka. Posebej napomo pa je bilo zaradi tega, ker smo delali na prostem. Poleti nam je bilo vroče, da je teklo od nas, pozimi pa nas je zeblo, da smo šklepetali z zobmi."

Kljub temu pa je Alojz Vršič rad hodil v službo, saj delo oziroma redna zaposlitev zagotavlja človeku in njegovi družini trdno socialno varnost. "Vsaki mesec sem dobil plačo. V podjetju smo redno prejeli tudi regres za letni dopust, regres za prehrano in druge prejemke. Čeprav ni bila nikoli pretirano velika, sem lahko s svojo plačo zagotavljal solidno socialno varnost vsej družini, posebej še, ker je žena na materini kmetiji s pridnim delom in pomočjo vseh drugih družinskih članov pridelala hrano za vso družino."

Včasih je hodil v službo oče, danes sinovi

Mariji in Alojzu so se rodili štiri sinovi. Najstarejši Drago je

danes star 20 let, po poklicu pa je zidar in že dela pri mariborskem Konstruktorju. Srečko ima 18 let, po poklicu pa je tesar, ki je prav tako zaposlen pri Konstruktorju. Vlado ima 17 let in zadnje leto obiskuje poklicno šolo. Izučil se bo za monterja toplovodnih in energetskih naprav. Najmlajši Dušan, ki ima 8 let, hodi v drugi razred osnovne šole. In kaj bo po poklicu Dušan? "Najstarejši sin bo hišo postavil, drugi bo naredil streho, tretji bo vanjo napeljal vodovod in elektriko, najmlajši Dušan pa pravi, da bo pleskar, da bo na koncu hišo še prepleskal," pravi smeje Alojz Vršič. Ponočno dodaja: "Sam sem sicer izgubil delo in zaposlitev, zato pa sta me v Mariboru že zamenjala dva sinova, ki sta postala delavca namesto mene. Najbolj pomembno je, da dobijo službo mladi ljudje. Sam imam bolj malo upanja, da bom še kdaj lahko našel red-

no zaposlitev, upam pa, da bodo sinovi lažje našli delo, saj imajo oziroma bodo imeli perspektivne poklice."

"Naša generacija je veliko prispevala k industrializaciji Slovenije. Veliko in težko smo delali, vendar pa smo zgradili veliko novih tovarn in drugih podjetij, v družine pa smo prinesli industrijsko tradicijo in navade. Mladim je pravzaprav težje. Njih čaka bolj zahtevno delo. Zato se mi zdi najbolj pomembno, da se mladi izšolajo in pridejo do poklica. Včasih so naša podjetja potrebovala veliko nekvalificiranih in pol kvalificiranih delavcev, danes pa delavci brez poklica praktično nimajo več nobene perspektive," razmišlja Vršič.

Alojz Vršič je tako kot nekaj deset tisoč Mariborčanov in Štajercev postal trajno presežni delavec zaradi prestrukturiranja mariborskega gospodarstva, ki

skrbi tako za mater kot za kmetijo. "Tudi na kmetiji je veliko dela, še posebej v tem gričevnatem svetu Slovenskih goric. Velikokrat delamo od šeste zjutraj do desete zvečer, še zlasti kadar moramo pospraviti krmo ali prerati polja. Res pa je, da lahko takrat, kadar je slabo vreme, nekoliko več počivamo. Delo v industriji je vsekakor bolj intenzivno."

Zato pa je dandanes na manjših in srednjih kmetijah tudi zaslužek bolj negotov. "Do denarja pride mo s prodajo mleka in živine, vendar so odkupne cene nizke, delavci v mestih pa morajo hrano drago plačevati. Različni posredniki in država preveč poberejo," je prepričan Vršič.

Marsikoga izguba zaposlitve zlomi

Včasih se je iz Slovenskih goric vozilo na delo v Maribor

osrednjih Slovenskih goric odpeljalo delavce v mesto pet nabitih polnih avtobusov, danes pa vozi manj avtobusov, pa še ti so v glavnem prazni. Samo šolarji so na srečo še na njih," pravi Vršič.

Kako pa so se znašli tisti delavci, ki so izgubili delo, doma pa nimajo zemlje? "Nekateri hodijo na delo v Avstrijo, kjer zaslužijo dnevno 400 šilingov. Zidarji, tesarji in drugi mojstri pa lahko na dan zaslužijo tudi 700 ali 800 šilingov. Problem pa je v tem, da je delo v Avstriji čedalje težje dobiti, v Nemčiji pa še težje. Njihove oblasti so začele zelo preganjati tujce, ki tam delajo brez delovnih dovoljenj. Mnogi pa hodijo doma pomagati kmetom. Za delo od jutra do večera dobijo 2500 tolarjev ter hrano in pijačo. Res pa je, da so nekateri delavci, ki so izgubili zaposlitev, nekako izgubili tudi voljo in so zato opustili vsakodnevno iskanje dela. Marsikdo med njimi čedalje težje in slabše živi, zato, da bi si poiskal ali poprijel za kakšno delo, pa nima več volje. Takšni bivši delavci sedaj živijo od socialne pomoči ali od pomoči sorodnikov."

"Še težje kot brezposelnim na podeželju pa je brezposelnim delavcem v mestih oziroma tistim, ki živijo v blokih," je prepričan Alojz Vršič. "Na deželi si priden človek lahko vedno kaj pridelava na zemlji, v mestih pa te možnosti ni."

Perspektiva je na mladih

Alojz Vršič je bil delavec, sedaj je kmet. Bi postal še enkrat delavec, če bi se mu za to ponudila priložnost? "Pravzaprav še vedno iščem zaposlitev, čeprav imam bolj malo upanja, da bom še kdaj dobil redno delo. Če bi le dobil delo, bi takoj zopet začel hoditi "na ših". Če pa bi bil še

Alojz in Marija Vršič s svojimi štiri sinovi

enkrat mlad in bi se moral odločiti, ali naj bom delavec ali kmet, bi ponovno postal delavec. Ljudem, ki nimajo veliko zemlje in ne morejo "industrijsko" pridelovati hrane, lahko trajno nudijo trdno socialno varnost samo redno delovno razmerje v gospodarstvu ali v kakršnemkoli drugem podjetju," je prepričan Vršič.

Takšnih zgodb, kot je zgodba Alojza Vršiča, je življenje na Štajarskem napisalo veliko. V časih gospodarske rasti so mladi fantje in dekleta, običajno brez poklicev, s podeželja odhajali na delo v industrijska središča. Ko jih tovarne zaradi naraščajoče krize in recesije niso več potrebovale, so morali ostati doma in si tam na ta ali oni način na novo zagotoviti socialno varnost. Sedaj je bistveno vprašanje, ali bo država s svojo izobraževalno in socialno politiko znala ustvariti takšne pogoje, da se bodo mladi izšolali in da breme izgubljenih perspektiv starejših generacij ne bo zaznamovalo usode mladih generacij.

"Vse upe polagam v svoje sinove. Dva sta že pri poklicu, dva pa si ga bosta, upam, še pridelala. Na mladih je perspektiva in prav je tako, ali ne?" pravi Alojz Vršič.

Tomaž Kšela

Domačija Vršičevih leži v globeli med griči

kljub vsem težavam in stranpotem počasi vendarle poteka. "V obratu, v katerem sem delal, nas je bilo včasih preko 100, danes pa jih tam dela samo že 20 do 25. Obseg dela se je zelo zmanjšal, saj smo včasih največ surovin dobivali iz Metalne TIO, Hidromontaže, Elektrokovine, Tama in drugih kovinsko-predelovalnih podjetij, ki jih danes ni več. Delavce pa iz industrije izpodrivajo tudi novi stroji, s katerimi lahko rokujejo samo usposobljeni in šolani delavci s poklici," pravi.

Izguba zaposlitve je hud udarec za delavca in družino

"Predno so me v Surovini opredelili za trajno presežnega delavca sem bil nekaj časa doma na čakalju. Potem sem dobil šestmesečni plačani odpovedni rok, Surovina pa mi je izplačala tudi odpravnino. Kljub vsemu pa sem se na izgubo zaposlitve zelo težko

veliko delavcev. Kako pa je danes? "Samo iz naše fare se je zjutraj peljalo na delo v Maribor več kot 100 delavcev. Danes pa se jih vozi morda še okoli 10. Pred desetimi leti je zjutraj iz

Delavska enotnost

je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

- Izdaja Svet ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana
- Za izdajatelja Rajko Lesjak, tel. 310-760
- V. d. odgovornega urednika Franček Kavčič, tel. 313-942, 13-16-163
- Časopis urejajo: Tomaž Kšela (Sindikati), Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Brane Bombač (oblikovanje in prelom), Sašo Bernardi (fotografija), Jožica Anžel (tajnica)
- Naročnina 321-255
- Posamezna številka stane 150 tolarjev
- Žiro račun 50101-678-47511
- Tisk: Dnevnik, Ljubljana, Kopitarjeva 6